REVISTA

CATALUNYA 244

Xª ÈPOCA

ÒRGAN D'EXPRESSIÓ DE LA CGT DE CATALUNYA

OCTUBRE-NOVEMBRE

EDITORIAL

Redacció

Les vagues i la conflictivitat laboral van en augment: els números d'aquest 2026 ho evidencien i la vaga de l'11-N n'és el colofó. Per aquest motiu, aquest exemplar està centrat en les vagues, la seva anàlisi, les perspectives de futur i –com ha de ser- la vaga general del dia 11 d'aquest mes. És un número de lluita, per la feina, per l'habitatge, però també per la memòria –com demostren Joan Busquets a la seva entrevista i Jordi Martí a la seva reflexió a Les paraules són punys–, pels drets dels migrants, de les persones preses, contra el feixisme i en el terreny de l'art. Davant la precarietat i l'extrema dreta cal treure les urpes de classe!

CRÈDITS

Edició i coordinació:
A. Zarco Santiveri

Disseny i maquetació:
La Natural Coopmunicació SCCL

Portada:
Elena Ortega

Han escrit en aquest número:
Óscar Murciano Picón, Iru Moner Tomàs, Marina Tort Plazas, Rubén Páez, Secció Sindical CGT Ilunion, Nacho Abascal, Àlex Tisminetzky, Adrián Zarco Santiveri, Tika Naudí, Laia Llobet i Blanca Ramírez, Ermengol Gassiot Ballbè, Abel Mora Campos, Roser Pineda, Carme Porta i Elisabet Almeda, Sara Calsina Sáez, Nara Cladera, Organização Socialista Libertária (OSL), Toni Álvarez, Afinitats antiespecistes, Jordi Martí Font, Liza, Pep Cara Rincón.

Il·lustracions i fotografies:
Elena Ortega Martínez, Premsa CGT Catalunya, Secció sindical CGT Ubisoft, Secció Sindical CGT Ilunion, Afinitats antiespecistes, Jordi Martí Font, Miquel Graupera, Pep Cara Rincón

Correccions:
Roger Fernàndez i Tudela, Miquel Julià, Laura Lascorz i Fernàndez, Maria Miarnau i Arbó, Ramon Morera Soler, Miriam Tijani, Clara Villalba Montesinos.

Els textos són responsabilitat únicament dels seus autors. No compartim necessàriament les opinions que s'hi expressen.

Contacte:
catalunyacgt@spcgtcatalunya.cat

ON ENS TROBEM

Secretariat Permanent del Comitè Confederal de la CGT de Catalunya
c/ Burgos,59 baixos 08014 Barcelona
spccc@spcgtcatalunya.cat
Tel. 935120481

Federacions sectorials
Federació d'Administració Pública de Catalunya – FAPC
Federació de Banca, Estalvi, Assegurances, Entitats de Crédit i Oficines i Despatxos de Catalunya - FESIBAC Catalunya
Federació d'Ensenyament de Catalunya – FEC
Federació del Metall de Catalunya – FEMEC
Federació Catalana d'Indústries Químiques i afins – FCIQ
Federació de Sanitat de Catalunya- FESAN Catalunya

Federacions locals
Federació Local de Barcelona
C/ Pare Lainez 18-24. 08025. Barcelona
Telf. 933103362
Federació Local de Viladecans—Baix Llobregat
c/ de la Muntanya, 16
08840 Viladecans
Telf: 936590814 / 610 072 649
Federació Local de Castellar del Vallès
c/ Els Pedrissos 9 bis
08211 Castellar del Vallès
Telf. 937142121 Fax 937142121
Federació Local de Manresa
c/ Circumval·lació 77, 2n
08240 Manresa
Telf. 938747260 / 698 47 29 30
Federació Local de Rubí
c/ Colom 3-5
08191 Rubí
Telf. 936638846
Federació Local de Sabadell
C/ Rosselló, 10
08207 Sabadell
Telf. 937450197 / 670 648 390
Federació Local de Sallent
Pça Josep Anselm Clave nº7
Telf. 938370724
Federació Local de Terrassa
c/Ramon Llull 130-136 08228 Terrassa
Telf. 930 37 86 91 / 601 466 755
Federació Local de Tarragona
Pça. Imperial Tarraco 1 Edifici 2, 3a
43005. Taragona
Telf. 977242580

Federacions comarcals
Federació Comarcal Barcelonès Nord
Carrer de la Conquista 119, local.
08912 Badalona.
Telf. 640150203
Federació Intercomarcal Alt Camp i Conca de Barberà
Carrer de la Zeta n. 6 (entrada per la Plaça)
43800 Valls
Federació Intercomarcal del Baix Camp-Priorat
President Companys 22 baixos, 43201 Reus
Pça de la Llanterna
43740 Móra d'Ebre
Federació Comarcal del Baix Llobregat
Adreça: Carretera d'Esplugues 46
08940 Cornellà de Llobregat
Telf. 93 377 91 63
Federació Comarcal del Baix Penedès
c/ Nord 11-13, 3r 43700 El Vendrell
Telf. 977660932
Federació Comarcal del Berguedà
Plaça Europa, 5 baixos
08600 Berga
Telf: 640 932 405
Federació Intercomarcal del Garraf-Alt Penedès
Rambla Castell nº32
08800 Vilanova i la Geltrú
Telf. 938934261
Federació Intercomarcal de Girona
Av. Sant Narcís 28, entr. 2a
17005 Girona
Telf. 972231034
Federació Comarcal de L'Anoia
Adreça: C/ Clavells 11
08700 Igualada
Telf. 938042985
Federació Intercomarcal de Ponent (Lleida)
Avinguda Prat de la Riba, 7, 1r
25006 Lleida
Telf. 973275357 / 680 18 67 05
Urgell-Segarra
Avinguda catalunya 66, Baixos
25300 Tàrrega
Telf: 873494679 / 640051696
Federació Comarcal del Maresme
Av. Lluís Companys, 45
08302 Mataró
Telf: 640629438 / 937908261
C/Ciutadans, 16
08490 Tordera
Federació Comarcal d'Osona
C/ Virrei Avilés 15 entlo 2ª
08500 Vic
Telf: 622 09 83 24
Federació Intercomarcal de Terres de l'Ebre
Avinguda Remolins 34-36 Baixos, 43520 Tortosa
Telf: 877915591 / 684418986 (Whatsapp)
Federació Comarcal del Vallès Oriental
Ronda de Oriente 6 08100 Mollet del Vallès
Telf. 935931545 / 600 375 500

SUMARI

Editorial 2

En el focus
Les vagues trenquen rècords en 2026 3
11N Per què una vaga general per l'habitatge i els salaris dignes? 4
Les dificultats materials arraconen el sindicalisme de la derrota 6
Sense feminisme n ohi ha sindicalisme de classe 8
11N Aturem el país, conquerim el futur 9

Sindicalisme
Dos mesos d'aturades totals a Ubisoft 10
Condemnen Ilunion pel vulnerar el dret de vaga 11
A Airbus ja ho hem aconseguit 12

Documents
Anàlisi sindical de la nova llei catalana per a l'erradicació de l'amiant 14

Entrevista
Ginés Puente 16

Opinió
Reflexions després de la regularització 18
Aturem el feixisme? Sí, però no a les urnes 19

Social
Relació laboral especial penitenciària = explotació 20
Una vaga per potenciar l'anarcosindicalisme 21

Les nostres veus llibertàries i feministes
Lola llibertat 22
Soc Sara Calsina Sáez, nova secretària de la dona 23

Internacional
Un dic ple de forats 24
Moviment generalitzat de protestes estudiantils i sindicals a França 25

Dinamita de cervell 26

Cultura 30

Humor 31

En les meves sabates 32

Les vagues trenquen rècords en 2026

Pero per què i què indiquen?

Òscar Murciano

Durant el primer semestre de 2026 el seguiment de vagues ordinàries a l'Estat, excloent les generals, ha estat major que les acumulades en un període de 12 mesos per a qualsevol any des de, almenys, 2012. Un total de 354.172 vaguistes que sumen 903.396 jornades de vaga ordinària. Quan acabem 2026 les dades homogènies de comparació anuals hauran saltat per l'aire.

Més enllà d'aquest 2026 històric en registres de vagues recents hi ha una mesura que es manté tossuda any rere any: la disfunció entre vagues en el sector públic i privat. Si el 69% de les persones vaguistes aquest primer semestre tenen un origen en el sector públic, aquesta proporció es manté amb petits alts i baixos quan es revisen estadístiques oficials d'altres anys. Durant el període 2022-juny 2026 el 56% del seguiment d'1,7 milions de vaguistes ha provingut del sector públic. Cal tenir en compte que el 16% de la població assalariada de l'estat forma part, de manera directa o indirecta mitjançant empreses de titularitat pública, o funcionarial d'aquest sector. En aquest percentatge estan incloses plantilles sense dret a vaga com a personal de l'exèrcit o policies locals, autonòmics, guàrdies civils o nacionals. Una vegada exclosos, la població del sector públic amb dret a vaga passa a ser el 13,8% del total d'assalariats. Com pot explicar-se que un percentatge tan reduït siguin els que fan vaga al país reiteradament i sempre molt per sobre de la seva representació sobre el total?

Crec que és consensuat apuntar que, encara que tenen molts problemes, les plantilles del sector públic, les condicions de treball i salarials en el sector privat estan molt pitjor, a vegades amb salaris de subsistència i moltes categories pagant-se a SMI. El 43% de la població assalariada espanyola cobra menys de 20.000 € anuals. Com pot, llavors, lluitar-se tan poc en el sector privat quan és la immensa majoria dels i les treballadores i estan molt pitjor?

Revisem, per exemple, 2025. L'any passat va haver-hi 93 vagues d'empresa (baixíssims números) i 8 sectorials. Les estadístiques no diferencien entre sectorials del sector privat o públic. Però quantes vagues sectorials en el món privat es produeixen? Es poden comptar amb els dits d'una mà a escala anual, sent optimistes, i amb molt rara freqüència algunes que passin del terreny de la vaga simbòlica a la contundent. L'absència de vagues sectorials en el sector privat és la principal causa per la qual és gairebé impossible igualar mobilitzacions de sectors públics en lluita, a causa de la desigualtat en el número de plantilla mobilitzada.

Aquesta anomalia mostra una responsabilitat directa sobre els dos sindicats amb major presència en els centres de treball del sector privat, al no activar els mecanismes de coordinació que permeten mobilitzacions del mateix nivell que en el públic. Aquesta absència de mobilització sectorial, com a peix que es mossega la cua, és també la causa de la caiguda de condicions materials i laborals.

Les vagues sectorials són una arma de primer nivell per a la millora transversal de tot un sector productiu, establint llaços de solidaritat que superen l'empresa, que arrenquen millores. És necessari un canvi substancial en la relació de forces entre sindicats de contrapoder i aquells que continuen apostant per negociar sense mobilitzar. En cas contrari estarem condemnats a veure aquestes mateixes estadístiques any rere any, a continuar veient pèrdua de drets, poder adquisitiu i mantenir-nos encadenats a una pau que no és una altra cosa que grillons.

11N *Per què una vaga general per l'habitatge i els salaris dignes?*

Reptes i debats per a la CGT

Iru Moner Tomàs
Secretari d'acció social de CGT Catalunya

La convocatòria de vaga general de l'11 de novembre no ha sorgit del no-res. Fa divuit mesos que la CGT, juntament amb el moviment per l'habitatge i el sindicalisme combatiu, organitzats dins la plataforma Ens costa la vida, intentem fer possible aquesta mobilització. Divuit mesos abans del desnonament de la Maricarmen i de les eleccions generals. Al juny es van desplegar una trentena de comitès que van recopilar més de 10.000 enquestes on una gran majoria de les persones enquestades donaven suport a fer una vaga per l'habitatge i el treball dignes. L'any passat la CGT va aprovar caminar cap a una vaga per la carestia de la vida i els preus de l'habitatge i convocar-la quan el moment fos l'oportú amb el suport de la majoria de territorials de l'Estat.

Ara tenim una data i una oportunitat per fer un pas endavant. Però també tenim preguntes que hem de saber respondre col·lectivament: per què una vaga general? A qui volem interpel·lar? Com fem per a què el PSOE i les seves ramificacions sindicals no canalitzin la vaga cap als seus interessos electoralistes? I, sobretot, com fem perquè l'11N no sigui un dia aïllat, sinó un punt d'inflexió?

Una crisi que ve de lluny i que ningú ha volgut resoldre

La crisi de l'habitatge i la pèrdua de poder adquisitiu no són fenòmens nous. Fa dècades que s'arrosseguen, mentre governs de diferents colors han estat incapaços de garantir unes condicions de vida dignes per a la majoria. S'han anunciat plans, aprovat lleis, però la majoria han estat pedaços i política cosmètica i el problema continua empitjorant.

Les dades de Catalunya són contundents: des del 2015 el preu del lloguer de mercat ha augmentat un 87%, mentre que els salaris nominals ho han fet aproximadament un 30%. Des del 2021, el preu de compra de l'habitatge ha pujat un 33% i els salaris reals encara no han recuperat el poder adquisitiu perdut durant la crisi inflacionària de 2021-22. Mentres-

tant, els guanys empresarials creixen i els rendistes augmenten les taxes de benefici.

Aquesta és la contradicció que hem de posar al centre: treballem, produïm riquesa i sostenim la societat, però cada vegada tenim més dificultats per pagar un sostre, omplir la nevera o arribar a final de mes. No és un problema individual de qui no sap administrar-se. És un problema de classe, la conseqüència de 30 anys de poètiques neoliberals sense oposició proletària organitzada.

Per això, la vaga també ha d'interpel·lar el conjunt de la classe política, tant qui governa com qui ha governat, com a qui aspira a governar. No es tracta de donar suport a cap partit, sinó d'assenyalar la responsabilitat de les polítiques socioliberal que han permès que l'habitatge es converteixi en un negoci i que els salaris perdin capacitat de compra.

Una vaga com una casa, també per a qui té casa en propietat

Un dels reptes és arribar a una part molt àmplia de la població que pot pensar que aquesta vaga no va amb ella. Com interpel·lem les persones que tenen el pis pagat o hipoteca? Si presentem la vaga exclusivament com una mobilització de les persones llogateres correm el risc de deixar fora una part important de la classe treballadora.

L'habitatge és una reivindicació de tota la classe perquè afecta les nostres famílies i la possibilitat d'emancipació dels joves. L'encariment de l'habitatge expulsa veïnat, trenca comunitats i ens obliga a viure cada vegada més lluny de la feina, la família i les amistats. Tenir un habitatge pagat no ens protegeix de la pèrdua de poder adquisitiu, de l'encariment dels subministraments o de les dificultats dels nostres fills, amics o familiars per emancipar-se.

Per aquest motiu les reivindicacions salarials són fonamentals: vincular els salaris a l'IPC, reduir la jornada laboral a 35 hores sense reducció salarial i augmentar el salari mínim i la pensió mínima fins als 1.500 euros són mesures que possibiliten ampliar la base social de la mobilització. L'augment del salari mínim, a més, pot servir per pressionar a l'alça els salaris dels convenis col·lectius. S'ha de posar sobre la taula l'increment desmesurat dels preus dels aliments, l'energia o els combustibles, mentre les empreses ens escupen a la cara beneficis rècords.

Hem de disputar com es reparteix la riquesa que generem i quina part del nostre salari acaba en mans de les empreses, els bancs i els propietaris. No volem salaris que corrin darrere dels preus: volem que el treball ens permeti viure dignament.

Catalunya no és només Barcelona: a qui ens falta arribar?

La crisi de l'habitatge té expressions diferents segons el territori. A Barcelona i a les grans ciutats l'especulació, els lloguers desorbitats i l'expulsió del veïnat són evidents. Però què passa al Pirineu, a les comarques de Lleida, al Camp de Tarragona o a les Terres de l'Ebre?

En alguns territoris la pressió turística, els habitatges de segona residència i les dificultats per trobar lloguer conviuen amb salaris més baixos, serveis públics insuficients i desplaçaments llargs per treballar. En altres, el problema pot ser la manca d'habitatge disponible, el despoblament o la distància entre el lloc de residència i la feina. No podem donar per fet que el mateix argumentari arribi igual a tothom: hem d'escoltar les realitats de cada territori i construir reivindicacions que les connectin amb el conflicte general.

També ens hem de preguntar com interpel·lem les persones migrants i els sectors més precaritzats, sovint sotmesos a contractes inestables, salaris baixos, habitacions a preus abusius i situacions de vulnerabilitat administrativa. No n'hi ha prou amb dir que la vaga és per a tothom: cal que aquestes persones puguin participar-hi, organitzar-se i reconèixer les seves necessitats concretes.

I la pagesia? Com connectem la lluita per uns preus justos per a qui produeix els aliments amb la lluita contra l'encariment de la vida? Com unim les dificultats per accedir a la terra, els costos de producció i la precarietat de les persones que treballen al camp amb el dret de tothom a viure dignament? Són preguntes que no podem resoldre si les afectades no hi participen. Necessitem debat, aliances i presència als territoris.

La vaga com a procés: acumular forces per canviar-les

Des de la CGT sabem que els drets no es conquereixen esperant que algú els concedeixi. La jornada de vuit hores no va arribar per la bona voluntat de la patronal ni dels governs, sinó per dècades d'organització, conflicte i lluita obrera. El dret a l'habitatge i unes condicions de vida dignes tampoc no vindran només de les institucions.

Per això, l'11N no és una finalitat en si mateixa. Ha de servir per portar el conflicte als centres de treball, reforçar l'organització sindical, connectar-la amb els sindicats d'habitatge i construir una força social capaç de sostenir les reivindicacions després de la vaga. La mobilització ha de permetre que les demandes generals es converteixin també en objectius concrets a les empreses i als convenis.

La pregunta, doncs, no és només quanta gent aconseguirem mobilitzar el dia 11, sinó quanta capacitat col·lectiva serem capaces de construir abans i després. Com fem que les persones que avui pateixen individualment el problema es reconeguin com a part d'un mateix conflicte? Com transformem la indignació en organització i l'organització en poder per negociar, pressionar i conquerir drets? Com aconseguim que la vaga sigui un procés d'acumulació de força?

Aquest és el repte que tenim com a CGT. La vaga és una oportunitat per unir lluites, eixamplar la nostra base social i demostrar que el sindicalisme serveix per intervenir en tots els àmbits que condicionen les nostres vides.

L'11N no ha de ser el final d'un procés de divuit mesos, sinó el començament d'una nova etapa de lluita, en la qual el sindicalisme de base condicioni la vida política del país. Si volem canviar les coses, no n'hi ha prou amb tenir raó: cal tenir la força que ens dona l'organització.

LES DIFICULTATS MATERIALS ARRACONEN EL SINDICALISME DE LA DERROTA

Òscar Murciano

Si una cosa se li pot reconèixer a CCOO Catalunya és la seva transparència, o relativa transparència, en algunes de les seves dades internes, principalment les d'afiliació i segmentació. Només la CGT i CCOO presentem anualment la nostra situació, mentre que per a la resta de sindicats a Catalunya és un secret guardat sota set claus. Amb dades inflades d'uns i altres la magnitud està prou clara: Primer CCOO amb uns 146.000 afiliats, després la UGT amb, en teoria, uns 110.000, a continuació la CGT amb més de 28.000, uns 18.000 la IAC i cap a 16.000 la USOC.

És bastant complicat avaluar la situació del sindicalisme a Catalunya si vols anar més enllà de les percepcions fins al punt de la quantificació d'aquestes percepcions. És cert que un model puja i l'altre baixa? En quin ordre, és puntual, persistent? Per què? Si només tenim les dades anuals de CCOO i CGT haurem de conformar-nos amb això per observar com estan progressant els suports entre els models de pau social i de contrapoder, en pugna a diverses empreses i sectors. Perquè aquesta és la qüestió, no una batalla de números o competència per la competència, sinó què està passant amb els suports a uns mètodes sindicals que sovint són antagònics dins la classe obrera catalana.

Per créixer, t'has de moderar?

CCOO Catalunya tanca l'any 2025 amb 1.307 persones menys afiliades, retrocedint fins als valors que tenia el sindicat el 2019. Per contra, la CGT de Catalunya va incrementar la seva afiliació el 2025 en 2.371 persones. Si comparem amb la situació del 2019 l'acumulat és de gairebé + 9.000 noves afiliades entre altes i baixes. Però és que només en aquests 6 primers mesos de 2026 la CGT, gràcies a l'efecte aglutinador de diverses vagues a Catalunya, ja ha superat el rècord històric per a tot un any (+2.512). Diguem-ne que la moderació sindical no està passant els seus millors moments. Podem mirar enrere per comprendre la falta d'adaptació que alguns estan notant respecte dels canvis socials i materials actuals.

Tot i que els sindicats majoritaris van signar uns Pactes de la Moncloa que intentaven minvar l'explosió de vagues obreres de finals dels anys 70 del segle passat, aquests encara mantenien certa estratègia de combinació de lluita sindical a les dinàmiques de negociació. Va ser la UGT qui va posar primer el fre de mà i va optar totalment per la interlocució institucional i desviament de la dinàmica sindical cap als despatxos, el que coneixem com a model de pau social o concertació. En un context de cert esgotament general, aquesta moderació els va servir per créixer i anar copant espais de poder fins que CCOO s'hi va afegir poc després per evitar la pèrdua d'influència i estancament com a força de referència.

Els acords de conveni llavors encara no eren miserables i el miratge va funcionar durant força temps. Els principals sindicats finalitzaren la seva transformació mitjançant el concepte de sindicalisme de serveis identificant la pròpia organització com un producte amb valor segons què t'ofereix, gairebé com a client, i no per la pròpia necessitat de reivindicació dels nostres interessos col·lectius.

En aquells contextos els sindicats de contrapoder, l'anarcosindicalisme, eren ignorats i adreçats a nínxols reduïts que, en teoria, mai podrien fer-los front per la seva petitesa i pèrdua ideològica de classe general. És clar que funcionàvem a empreses, però l'any 2009, amb la crisi ja galopant, CCOO de Catalunya tenia 187.000 afilia-

des, la UGT 150.000 i la CGT amb prou feines 10.000. Per poder canviar el món cal la recepta adequada, clar, però també molts braços que empenyin cap allà.

Però en definitiva, semblava que la idea-força és que un cop passat el sotrac de mobilització fins a mitjans dels anys vuitanta, si volies créixer tot passava per la moderació.

La polarització social no aglutina només a una banda

Vivim temps llastimosos on tornem a veure la construcció del feixisme de masses. No ja grups marginals o alteracions puntuals sinó que és evident que el verí feixista està avançant dins la classe obrera com fa cent anys. De causes, i causants, n'hi ha moltes, però està prou clar que existeix un substrat de malestar en bona part motivat per dificultats materials reals, d'habitatge, de sous que permetin fer una vida, de deutes i afebliment de serveis públics. Aquest malestar es vehicula de la forma clàssica, oferint uns culpables que paguin la frustració acumulada.

Ara bé, en temps de polarització i dificultats materials el primer que salta pels aires són els moderats i les seves receptes de pa sucat amb oli. Això arriba també al món sindical. Com encaixa el model de signar engrunes d'esquena a la plantilla o quin atractiu té que la teva organització sigui complaent amb aquesta realitat? Que els preguntin a les companyes d'Ensenyament, Ajuntament de Barcelona o Airbus, tot això aquest primer semestre de 2026.

Moltes capes de la població, i joves, no volen saber res de qui els proposa seguir com estem i cerquen respostes i models que, almenys, no hagin llençat la tovallola. Si a més la posició pública és coherent i, a sobre, s'obtenen victòries que millorin les nostres vides, estem posant un pont de plata que amb molt de gust serà caminat per bona part de la nostra classe per fer l'imprescindible pas d'autoorganitzar-se.

Ja és coneguda l'espiral en què està ficada la CGT de Catalunya, absolutament mesurable: com més vagues i lluites dures, més gent s'organitza amb nosaltres, que després generen més lluites i que incrementen l'efecte crida.

No són moments de missatges moderats ni objectius de baix nivell. En aquest temps de polarització i dificultats per viure, la CGT de Catalunya ha d'aixecar ben alta la bandera de la resposta contundent i decidida que milers de persones estan esperant veure. Si és de forma explícita millor, com més seccions sindicals obrin nous fronts de conflicte més podem ser l'organització que necessita la nostra classe. Ja no només en l'àmbit sindical i en clau ofensiva, sinó perquè necessitem organitzacions antifeixistes poderoses pel que està arribant. Les condicions per aquesta construcció, i la nostra vitalitat, són molt favorables perquè sigui possible.

SENSE FEMINISME NO HI HA SINDICALISME DE CLASSE

Marina Tort Plazas
Secció sindical Creu Roja

Sindicalisme i perspectiva de gènere. Aquesta conjunció és necessària? S'ha de desdoblar per visibilitzar el gènere o hem d'entendre que el sindicalisme ha d'incloure la perspectiva de gènere per se? I si és així és una realitat? El gènere corre el risc de convertir-se en un subapartat dins de la defensa dels drets laborals i, fins i tot, de limitar-se a ocupar un rol merament estètic dins d'estructures sindicals que mantenen patrons arcaics i patriarcals. Per tant, cal reivindicar un sindicalisme interseccional que, per definició i per deure, sigui feminista. Aquesta perspectiva esdevé una condició indispensable per garantir una defensa efectiva dels drets laborals de tota la classe treballadora.

Per entendre millor aquesta necessitat, cal identificar que el mercat laboral es configura a partir del trinomi format pel capitalisme, el patriarcat i l'estat-nació. Aquesta aliança fa que les relacions socials dominades per la lògica capital-treball també ho estiguin per altres formes d'opressió, com la raça, el gènere o l'orientació sexual. Aquest entramat sistèmic comporta que la precarietat laboral actuï diferent segons l'eix o eixos d'opressió amb què interacciona.

Establir un vincle entre la transversalització de la perspectiva de gènere i les estratègies d'enfortiment sindical no es pot limitar a comptabilitzar la presència de dones en l'afiliació i en els espais de decisió. La justícia de gènere exigeix posar en crisi un model d'acció sindical construït a partir de les lògiques de la revolució industrial, que ha situat tradicionalment el treball productiu al centre de l'acció col·lectiva. Fet que comporta la invisibilització de les desigualtats i les relacions de poder que travessen el treball reproductiu. Un exemple molt clar és la diferència entre l'aturada de la producció de les fàbriques durant el segle XX i les mobilitzacions per l'educació pública d'aquest any. Mentre que la vaga industrial interpel·la directament la producció econòmica i busca posar en qüestió unes lògiques de treball associades directament amb la masculinitat, la vaga educativa vol evidenciar la deficiència d'un servei essencial per a la comunitat i valorar la importància d'allò que històricament ha estat vinculat amb la feminitat.

Per tant, no es pot assumir que la conflictivitat sindical en els sectors reproductius hagi de ser una mimesi de les estratègies pròpies dels sectors productius, basades en la interrupció de la producció i la generació d'un perjudici econòmic a la patronal. Quan s'atura l'activitat en serveis com l'educació, la sanitat i el tercer sector no només es busca irrompre la prestació d'un servei sinó també deixar de reproduir un model de provisió injust, deficitari i precaritzat. La vaga esdevé, així, una eina per denunciar davant les administracions i el conjunt de la comunitat les mancances estructurals d'aquest model i reivindicar que la seva transformació passa estrictament per millorar les condicions laborals de les treballadores que el sostenen.

En definitiva, la perspectiva de gènere no ha de ser un complement del programa sindical sinó una condició substantiva per a afrontar les transformacions del treball i les múltiples dimensions de la crisi social i democràtica. Caminar cap a un sindicalisme feminista de classe i interseccional, més enllà de la necessitat d'ampliar qui forma part de l'acció sindical, és qüestionar les estructures que reprodueixen les opressions i repensar les formes d'organització i de conflictivitat col·lectiva.

11-N ATUREM EL PAÍS, *conquerim el futur*

Rubén Páez
Sindicat d'administracions públiques de Barcelona

Després de més de dos anys treballant des de la plataforma Viure ens costa la vida, de la qual el nostre sindicat en forma part des dels seus inicis, el proper 11 de novembre per fi es convoca la vaga general centrada en la carestia de la vida i, sobretot, l'habitatge. La dreta continua obsessionada amb Mari Carmen, l'última -tant de bo no n'hi hagi cap altra- víctima mortal que s'ha cobrat la voracitat insaciable dels especuladors immobiliaris i la parasitària classe rendista. Però nosaltres sabem que, si bé Mari Carmen és ja un símbol per a aquesta lluita, això no va d'ella. Tots som Mari Carmen. L'asfíxia d'uns salaris cada cop més baixos i uns lloguers desorbitats era un barril de pólvora que havia d'esclatar abans o després.

Tot ha passat molt ràpid: les places, les protestes, el crit de vaga general omplint els carrers, les centrals sindicals majoritàries sobrepassades per la pressió popular i obligades no només a convocar, sinó a haver de consensuar la data amb els sindicats d'habitatge i els sindicats laborals que han donat suport a aquesta lluita des de fa anys i de la qual ells n'eren absents. Fins i tot l'oportunista – una vegada més – jugada del PSOE d'avançar les eleccions davant d'una finestra d'oportunitat que els ha caigut del cel.

Però no només a ells se'ls ha obert una finestra d'oportunitat: sobretot se'ns ha obert a nosaltres, a totes les organitzacions de l'esquerra no parlamentària que sabem que els canvis socials sempre venen de la pressió popular i dels carrers, i no del que es decideix en hemicicles emmoquetats. Un cop més la realitat s'ha imposat i el que semblava impossible fa uns mesos avui és inevitable. Però aquest cop ens ha agafat preparats, perquè fa molt temps que treballem per aquesta vaga.

Tot i que és impossible saber quant ha contribuït el treball que les organitzacions hem fet, és indubtable que les coses s'han desbordat per fi. A l'imaginari col·lectiu la idea de la vaga ja hi era. Això ens demostra que si bé les condicions per a les mobilitzacions es donen en qualsevol moment, només si hem treballat abans podem fer que la reacció de la ciutadania esgotada es transformi en formes de lluita i pressió adequades per aconseguir els nostres objectius. Però ara ens toca el més difícil. Hem de traslladar el crit de la vaga dels carrers als centres de treball. És la nostra feina com a sindicats, ja que el moviment per l'habitatge està organitzant els carrers i creant comitès territorials. Nosaltres hem de fer assemblees, cal convèncer els nostres companys, sobretot aquells que diuen que no poden perdre un dia de sou.

Cal dir-los que, mentre els darrers anys l'IPC ha pujat un 26% i el preu de l'habitatge més d'un 80%, els salaris només ho han fet un 14%. Perdre un dia de salari és el menor dels seus problemes. Sabem que les grans centrals sindicals majoritàries, per molt que convoquin i sense menysprear la seva capacitat de convocatòria i d'arribar a llocs on nosaltres encara no estem–, no treballaran gaire per aquesta vaga. Ens toca a nosaltres i ara la prioritat és que sigui un èxit rotund, ja que en depèn la possibilitat que sigui la primera d'una llarga llista de jornades de lluites que culminin amb l'assumpció de les nostres reivindicacions. Sabem que amb un sol dia de vaga no serà suficient, però que una vaga que pari el país farà que estiguem molt més a prop que abans.

Hem de treballar colze a colze tots, i cap mà sobra. Molts es pregunten contra qui és aquesta vaga, que es fa amb un govern en funcions i en vigílies d'unes eleccions, i nosaltres ho tenim clar: és contra tots ells, contra la patronal i els rendistes, contra els que governaven i contra els que governaran, siguin qui siguin Perquè, mentre els nostres salaris siguin cada cop més miserables i els lloguers estiguin pels núvols, nosaltres seguirem al carrer i serem ingovernables.

DOS MESOS D'ATURADES TOTALS A UBISOFT

Redacció

Des de fa dos mesos l'empresa Ubisoft Mobile a Barcelona experimenta una sèrie de vagues fruit de la retallada de drets que està exercint contra la plantilla. El 2024 va reduir el teletreball a dos dies, mentre abans eren tres, i aquest setembre va anunciar la seva eliminació amb l'obligatorietat de venir cinc dies al centre de treball, per aplicar-lo a partir del gener de 2027 –tot i que ja amenaçava a adoptar aquesta mesura abans- amb l'argument que la presencialitat augmenta la creativitat i ajuda a separar l'esfera familiar i personal.

La secció sindical de CGT, que es va organitzar arran de la primera retallada de drets i compta amb la totalitat dels nous membres del comitè d'empresa, s'ha oposat a aquestes mesures. Al·lega que és una reversió de drets i que els arguments de l'empresa són falsos: amb el teletreball la productivitat i els objectius de l'empresa s'assoleixen i que la mesura arbitrària d'obligar la plantilla a acudir cinc dies presencialment atempta contra la conciliació familiar i personal.

L'empresa amaga, segons el criteri de la CGT, la intenció que part de la plantilla es vegi forçada a abandonar la feina per no poder compaginar moure's del seu lloc de residència, de vegades fora inclús de Catalunya, per anar a la feina. "Nosaltres acusem Ubisoft de voler reduir la plantilla mitjançant una política sense sentit ni beneficis per ningú més que estalviar-se els acomiadaments forçats i coaccionats", diu David Cuesta, representant dels treballadors. Denuncia, a més, la falta de voluntat negociadora de l'empresa, que es nega a establir un diàleg amb garanties amb els treballadors i treballadores i no proposa res a canvi. De forma unilateral Ubisoft reverteix les condicions que permetien la conciliació i busca implantar a poc a poc la retallada del teletreball, cosa que des de la CGT es valora com un engany. El sindicat assenyala que l'empresa no negocia ni amb el comitè d'empresa ni de vaga. Aquestes pràctiques que duu a terme l'empresa és una dinàmica que es viu dins el sector dels videojocs, les empreses estan retallant drets dels treballadors i treballadores.

Per aquest motiu la secció sindical va fer una enquesta i, davant els resultats crítics i negatius i la voluntat de bona part de la plantilla d'anar a la vaga, la CGT ha convocat tres dies d'aturades totals cada dues setmanes, és a dir, porten sis dies de vagues al setembre i un número igual a l'octubre, amb manifestacions i mobilitzacions i assemblees recurrents. El primer dia de vaga es van concentrar davant les oficines de l'empresa i també, entre els diversos piquets realitzats, en van fer un a la Barcelona Game Fest, el festival de videojocs més gran de l'Estat. En l'àmbit internacional, la plantilla d'Ubisoft Milan dona suport a la secció i s'està unint a les aturades. La secció confia en revertir la situació. "Estem fent molta pressió amb les vagues. No tenim por ni cap problema en aguantar la vaga més temps", expressen des de la secció. La plantilla d'Ubisoft es mostra ferma en aquest sentit: les protestes continuaran de ben segur durant els mesos vinents fins que l'empresa reculi en les seves intencions de retallar un dret tan important pels treballadors i treballadores com la conciliació.

CONDEMNEN ILUNION PER VULNERAR EL DRET DE VAGA

Secció Sindical CGT ILUNION Riudellots de la Selva

Els treballadors de la bugaderia de ILUNION de Riudellots de la Selva van fer vaga 4 dies el 2025 per reclamar millores salarials. El comitè del centre va estar mesos intentant negociar amb l'empresa, però aquesta es va negar a qualsevol millora salarial. La CGT va plantejar una votació oberta a tots els treballadors del centre preguntant si volien o no que es convoqués vaga per reclamar les millores salarials i el sí va guanyar amb una alta participació. Per aquest motiu la CGT la va convocar. La representació de CCOO i UGT al comitè no va donar suport. Respectem la independència de tots els sindicats per prendre les seves decisions sense interferències de la patronal i altres sindicats. Si no volien donar suport a la vaga estaven el seu dret, però allà cadascú amb la seva consciència.

La CGT va demanar la mediació de la Generalitat i l'empresa va proposar celebrar una reunió del comitè amb la direcció del centre per estudiar alguna proposta de millora i intentar arribar a un acord per intentar evitar vaga. La CGT va acceptar i les dues parts en la mediació vàrem firmar el que s'havia acordat, però l'endemà l'empresa ens va informar CGT per correu electrònic que trencaven l'acord signat.

Durant la vaga l'empresa va establir uns serveis mínims de més personal del que podien tenir per llei i un dels dies d'aturada varen prohibir entrar el centre de treball els membres del comitè de vaga. La CGT vàrem denunciar tals fets el departament de treball de la Generalitat, el qual els va descriure com a greus, sancionant l'empresa. També vàrem denunciar l'empresa via judicial i hem guanyat el judici. Per aquest motiu, l'empresa ha hagut d'indemnitzar CGT Girona amb 7.500 euros.

No vàrem aconseguir el principal objectiu de la vaga, les millores salarials, però no ha sigut una derrota: la sentència judicial i la sanció d'inspecció de treball farà que l'empresa s'ho pensi dos cops abans de jugar brut a futures vagues.

A Airbus ja ho hem aconseguit

Nacho Abascal
CGT Airbus San Pablo

A Airbus, multinacional aeronàutica que ocupa més de 14.000 persones en sis centres de treball a l'Estat espanyol, la vaga iniciada l'1 de juliol va posar sobre la taula el malestar acumulat per anys de pèrdua de poder adquisitiu, decisions unilaterals de l'empresa i un model de relacions laborals que ha anat deteriorant les condicions de treball i fent perdre la confiança.

El conflicte s'emmarca en les negociacions per la revisió salarial de 2026 i 2027, que es va deixar oberta a negociació posterior en el VII conveni col·lectiu, amb vigència de 2024 a 2027. Després de mesos de negociacions sense avanços suficients, l'anunci unilateral del director executiu a nivell mundial d'Airbus (CEO) de reducció de dos dies setmanals de teletreball a un va actuar com a espurna.

Els increments generals acordats per CCOO, UGT i ATP des de 2020 han estat inferiors a l'IPC, la qual cosa ha suposat una gran pèrdua de poder adquisitiu de 2020 a 2025. A més, la vaga ha incorporat reivindicacions que van més enllà del salari: mantenir el teletreball, que no s'imposi la rigidesa

> *"La vaga ha posat al centre el poder de decisió de les assemblees"*

en el gaudi de les vacances, amb tres setmanes fixades a l'agost per a tota la plantilla, i l'incompliment per part d'Airbus de la sentència de l'Audiència Nacional relativa a l'abonament dels complements d'incapacitat temporal. A més, es reclama garantir les condicions de la plantilla de la unitat de negoci d'espai davant la seva pròxima segregació (projec-

te Bromo), assegurar les càrregues de treball a Cadis segons els compromisos adquirits en tancar la planta de Puerto Real, mantenir les rutes d'autobús, l'accés universal sense copagament als menjadors, i dotar de flexibilitat al personal de producció.

Però el més important d'aquest conflicte és la forma en què s'ha organitzat. Les assemblees de persones treballadores han pres les decisions i els sindicats han posat la seva capacitat legal i de convocatòria al servei de les decisions col·lectives. S'han creat grups de treball per a coordinar comunicació, documentació, logística i organització. En els sis centres s'han desenvolupat sistemes de votació electrònica simultània i s'han elaborat dossiers econòmics per a contrarestar els arguments de la direcció. És un exercici d'intel·ligència col·lectiva posada al servei del bé comú que demostra tot el que pot fer una plantilla compromesa i solidària.

Aquesta dinàmica també ha permès superar la divisió entre personal tècnic i de taller. El conflicte va començar amb especial força entre els tècnics de Getafe, però progressivament el personal de taller es va incorporar a la mobilització. A San Pablo (Sevilla), una històrica assemblea el 9 de juliol amb unes mil persones va simbolitzar aquest acostament. A les rotondes d'accés als centres i allà on s'han celebrat les assemblees, s'han creat, a més d'espais de reivindicació, vincles i companyonia entre persones de diferents centres i col·lectius.

CCOO, ATP i SIPA van signar un acord sense passar per les assemblees, el 23 de juliol, amb traïdoria, en la denominada "nit trista". Aquest acord va ser sotmès a "referèndum" i rebutjat per la plantilla, la qual cosa va fer que la direcció no s'atrevís a registrar-lo i que fos publicat en el BOE. SIPA, únic convocant inicial i que no va permetre a la resta unir-se formalment al comitè de vaga, va desconvocar la vaga el 24 de juliol, però les assemblees ja havien decidit una nova convocatòria de vaga després del període de vacances, a partir del 24 d'agost, que va ser convocada per CGT, UGT i UTIL seguint el seu mandat.

Per a desmobilitzar els vaguistes, la direcció d'Airbus va recórrer al Ministeri d'Indústria, implicant-lo en el conflicte. CGT i UTIL, sindicats membres del comitè de vaga, van ser enganyats i tancats en sales d'espera del ministeri sent exclosos d'una reunió en la qual altres sindicats (CCOO, ATP, SIPA i UGT, aquest últim malgrat ser membre del comitè de vaga) escenificaven un acord amb la màxima direcció de la multinacional (CEO) i el ministre. Un acord sense definir completament, que va ser imposat i sotmès a un "referèndum" trampós i sense garanties a la plantilla, que l'Audiència Nacional va suspendre en primera instància i va permetre que se celebrés després, i al qual la plantilla va dir que sí perquè semblava que no hi havia cap altra opció. A continuació, la vaga va ser desconvocada.

Però les persones treballadores d'Airbus ja hem guanyat. I no perquè totes les reivindicacions s'hagin aconseguit al cent per cent. Hem guanyat perquè hem après una cosa que ningú pot prendre'ns: que la unitat real i única és la de les persones treballadores; que els drets es conquereixen lluitant i que depenen de la força col·lectiva que som capaces de construir. Hem après a organitzar-nos, a ser crítics, a informar-nos i a decidir en assemblea.

Tot això romandrà. L'autoorganització, els grups de treball i l'experiència d'haver actuat juntes seran la nostra preparació per a les pròximes negociacions, els pròxims convenis i els pròxims conflictes. Es guanya quan un conflicte deixa una plantilla més unida, més conscient i amb més capacitat per a defensar els seus drets. I això, a Airbus, ja ho hem aconseguit.

ANÀLISI SINDICAL DE LA NOVA LLEI CATALANA per a l'erradicació de l'amiant

Àlex Tisminetzky
Advocat laboralista i afiliat a CGT

Introducció: Un deute històric amb la classe treballadora

Des de CGT Catalunya portem anys de lluita i denúncia dels efectes laborals d'aquesta pols assassina i ja fa més d'una dècada vam editar la Guia Bàsica d'Acció Sindical contra l'amiant («*www.cgtcatalunya.cat/amiant/*»). Durant gairebé un segle, l'asbest va ser el "mineral miracle" de la industrialització. Barat, resistent al foc i excel·lent aïllant, es va incorporar de forma massiva en la construcció, les canalitzacions d'aigua, el sector ferroviari, la construcció naval i la indústria de l'automòbil. No obstant això, darrere d'aquest material idíl·lic s'amagava una realitat criminal: la seva inhalació provoca patologies mortals i irreversibles, com l'asbestosi, el càncer de pulmó i el mesotelioma pleural, una forma de càncer gairebé exclusivament lligada a l'exposició a aquest mineral.

Malgrat que la perillositat de l'amiant era coneguda des de principis del segle XX, la seva prohibició total a Espanya no va arribar fins l'any 2002. Durant dècades, milers de treballadors i treballadores van estar exposats a aquesta pols mortal sense les mesures de protecció més elementals, sovint sota la passivitat o la complicitat de les empreses. Una realitat que han hagut de patir milers de treballadors, com en els casos tant coneguts com les empreses de Rocalla de Castelldefels, Roca de Gavà, el metro de Barcelona, Uralita de Cerdanyola, Alstom de Santa Perpètua de la Moguda, el Port de Barcelona, Honeywell del Prat de Llobregat o tants centre educatius arreu el territori (podeu veure l'article «*Mapa de l'Amiant a Catalunya*» a Catalunya de març de 2026)

La promulgació de la històrica Llei 8/2026, d'erradicació de l'amiant

Després de molts anys de lluita sindical i social de múltiples associacions d'afectats, per fi les administracions catalanes han aprovat una norma de localització i erradicació de l'asbest a Catalunya, que obre una nova etapa. Aquesta norma neix amb l'objectiu d'establir el marc jurídic necessari per garantir la retirada definitiva d'aquest material de forma segura, reconeixent públicament les víctimes i situant la salut pública i laboral al centre de l'acció política.

La nova llei catalana no és una simple declaració d'intencions; és un text normatiu que busca la coordinació de totes les administracions públiques, les empreses i els agents socials per fer front a un repte de salut pública monumental. I respecte als centres de treball, segons consta literalment a l' Article 1 de la Llei, s'obliga a «*c) Garantir la seguretat i la salut de les persones treballadores i del conjunt de la ciutadania en la gestió i la retirada de l'amiant*».

Per tant, la norma vincula de forma indissociable la retirada de l'amiant amb la seguretat dels treballadors que realitzen aquesta tasca, i estableix el compromís explícit de "*reconèixer públicament les víctimes de l'amiant i promoure'n la reparació*".

El Cens Català

Un dels grans problemes en la lluita contra l'amiant ha estat la invisibilitat del risc. No es pot retirar allò que no se sap on és. Per solucionar-ho, l'Article 9 de la norma imposa obligacions molt concretes a les administracions, concretament «*Identificar, gestionar i retirar els materials que contenen amiant dels béns mobles i immobles dels quals són titulars, amb una atenció especial a les escoles, els centres de salut, els equipaments comunitaris i esportius i els altres edificis d'ús públic*»

La creació del Cens Català de materials que contenen amiant és un pas de gegant. Als centres de treball s'ha d'exigir immediatament a les administracions locals i autonòmiques l'accés a aquest cens per verificar

si els centres de treball públics (fàbriques, escoles, hospitals o oficines) estan lliures d'aquest perill.

La llei és especialment exigent amb les empreses i professionals dedicats a la retirada d'aquest material. Aquest àmbit és molt rellevant a causa dels massa freqüents fraus en la retirada de l'asbest per subcontractacions i empreses pantalla amb treballadors altament precaritzats, realitzant retirades d'amiant sense les mesures preventives obligatòries.

Polítiques públiques i vigilància de la salut: El Registre de Mesoteliomes

L'amiant té un període de latència extremadament llarg: des que un treballador respira la fibra fins que desenvolupa el càncer poden transcórrer entre 20 i 50 anys. Per això, la vigilància de la salut post-ocupacional és una eina de vida o mort. L'Article 14 obliga a «*crear el Registre de mesoteliomes i de malalties relacionades amb l'amiant. La finalitat del Registre és disposar d'un sistema d'informació per avaluar la tendència de l'evolució del mesotelioma, com a malaltia índex, les fonts d'exposició, les malalties relacionades amb l'amiant i el seu impacte assistencial en les diferents regions sanitàries*»

Aquest registre és una reivindicació històrica del col·lectiu de pneumòlegs, sindicats i de les associacions d'afectats. Massa sovint, les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social han intentat 'amagar' les malalties de l'amiant derivant els treballadors a la sanitat pública com si fossin malalties comunes (tabaquisme, bronquitis), per estalviar-se el pagament de les prestacions i evitar recàrrecs de prestacions a les empreses.

Cal fer força per fer avançar una llei encara insuficient

La Llei 8/2026 és una fita legislativa que ens dóna més eines per posar fi a la pandèmia silenciosa de l'amiant. Però caldrà estar atents de si realment compta amb les partides econòmiques necessàries i té el necessari desenvolupament normatiu en reglaments. La història recent de la legislació laboral està plena de lleis proclamades inicialment com a grans solucions que acaben esdevenint paper mullat per la manca de voluntat política i, sobretot, per la manca de pressupost. Si no es dona contingut real i econòmic, la llei novament serà un brindis al sol, sense solucionar un drama social que desgraciadament continua afectant a milers de treballadors a la nostra societat.

LA LLEI ENS DÓNA UNA NOVA EINA LEGAL PER LOCALITZAR I INTENTAR ERRADICAR L'ASBEST A CADA FÀBRICA, A CADA TALLER, A CADA ESCOLA I A CADA OFICINA.

El gran punt feble de la norma es troba en el finançament. L'Article 9 de la Llei imposa a les administracions locals l'obligació d'identificar i retirar l'amiant, remetent la seva suficiència financera al Fons per a l'Erradicació de l'Amiant de Catalunya. No obstant això, la llei no blinda una partida pressupostària mínima, incondicionada i immediata. Deixar la retirada de l'amiant dels nostres centres de treball, escoles i hospitals subjecte a la "*disponibilitat pressupostària*" és una clàusula d'escapament inacceptable que permetrà a les administracions dilatar la seva obligació i no complir de forma real i eficaç les seves obligacions legals.

A més, els terminis d'execució són excessivament laxos. Mentre les fibres d'amiant continuen degradant-se i essent respirades diàriament per milers de docents, personal sanitari i treballadors als centres de treball, la llei atorga terminis de fins a una dècada per a la retirada completa. Per a la classe treballadora, cada any de retard es tradueix, matemàticament, en noves sentències de mort per mesotelioma, càncers de pulmó i asbestosis d'aquí a vint anys.

Finalment, la llei passa de puntetes sobre la responsabilitat de les grans empreses capitalistes que es van enriquir amb l'amiant i que avui continuen eludint el pagament d'indemnitzacions als tribunals. El text legal no crea un fons de compensació ràpid a càrrec de les empreses infractores, obligant les víctimes i les seves famílies a continuar patint un calvari judicial de molts anys per veure reconeguda la seva dignitat.

Però malgrat les mancances, la llei ens dóna una nova eina legal per localitzar i intentar erradicar l'asbest a cada fàbrica, a cada taller, a cada escola i a cada oficina. Des dels centres de treball haurem de fer força per a la seva aplicació real i eficaç. Ni una mort més per amiant!

L'ENTREVISTA

GINÉS PUENTE

«Em vaig adonar que era una persona interessantíssima i vaig continuar la recerca en el treball final de màster, la qual cosa em va portar enamorar-me, en certa manera, del personatge.»

TEXT
Adrián Zarco

Ginés Puente Pérez és historiador i professor de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. A més, forma part de l'editorial Lo Diable Gros i de la revista d'estudis llibertaris del Camp de Tarragona *La Corbella*, que depèn de la primera. La seva recerca està centrada en les dones anarquistes del segle XIX i, especialment, en Teresa Mañé, a la qual va estudiar en la seva tesi doctoral. Fruit de la tesi, apareixeran en poc temps dos llibres: *Teresa Mañé Miravent (1865-1939): la mestra de l'anarquisme*, coeditat per Lo Diable Gros i Publicacions de l'URV, i T*eresa Mañé Miravent (1865-1939). Educación, anarquismo y feminismo en la España contemporánea*, a l'editorial Comares.

Per què Teresa Mañé? Com arribes a fer una recerca sobre ella?

Al grau en Història, un professor meu, Ramon Arnabat, va dir que s'havia descobert que Teresa Mañé havia nascut a Cubelles, de manera circumstancial, segurament, i va explicar que s'havia estudiat molt poc sobre ella. Ramon apuntava que segurament era una autora molt més important i molt més transcendental del que deia la historiografia que s'havia fet aleshores. Aquest comentari em va servir per començar, juntament amb la Marta Lari, una companya de classe, a escriure un article a *La Corbella* a tall d'un primer recorregut per la vida de la Teresa Mañé. Em vaig adonar que era una persona interessantíssima i vaig continuar la recerca en el treball final de màster, la qual cosa em va portar enamorar-me, en certa manera, del personatge. I tot plegat ha acabat esdevenint una tesi doctoral, que estudia tant sobre ella com sobre el seu context i tot el que l'envoltava.

Com has resseguit aquesta pensadora?

Ha estat una recerca de molts anys, des del 2014. No s'ha acabat encara, perquè sempre apareix alguna cosa. M'ha portat a 37 arxius i 18 biblioteques i hemeroteques de tot arreu, des d'Amsterdam fins a l'Amèrica del Sud, però principalment a l'Estat espanyol, on he pogut trobar aquests mitjans en els quals va participar. Va arribar a publicar uns 700 articles a la premsa nacional i internacional. També hi ha documentació diversa de tota mena. Com passa sovint amb la història del moviment obrer i, concretament, d'aquests personatges en contínua diàspora i en contínua persecució, tota la documentació sobre ella està dispersa.

Quines són les idees centrals del pensament de Mañé?

Ella era anarquista. Neix el 1865 i els primers anys de la seva vida, a conseqüència de les influències del seu pare i de les seves germanes grans, va assumir les idees federalistes.

Arran de la seva participació en l'Escola Laica de Vilanova i la Geltrú, i arran de l'arribada de Bartolomé Gabarró Borràs, va desenvolupar un interès pel magisteri que la porta a ser una de les primeres mestres laiques. Va simpatitzar amb les idees lliurepensadores i el laïcisme pedagògic. Tanmateix, s'allunya de Gabarró i s'apropa a l'anarquisme. L'any 1891 s'uneix sentimentalment a Joan Montseny i va viure a Reus, on va fundar una escola mixta de nens i nenes.

El 1889 va participar en el segon Certamen Socialista de Barcelona, i guanya un premi per la seva obra *El amor libre*, que la va apropar definitivament als centres anarquistes. Es va convertir, juntament amb Teresa Claramunt, en un dels personatges més importants i més reconeguts del panorama nacional i internacional. Entre 1898 i 1905 va publicar amb Joan Montseny *La Revista Blanca*, una publicació de referència per l'anarquisme, que tornaria a aparèixer el 1923.

Per una banda, per tant, hi ha aquesta tendència a l'anarquisme, i per una, és una de les pioneres a articular una sèrie de discursos al voltant del que serà el terme feminista.

Al principi el va rebutjar. Després de la tornada de l'exili, en el primer número de La Revista Blanca, va passar a defensar el feminisme, i el 1902-1903 tornaria a rebutjar-lo com a anarquista ortodoxa perquè aleshores el feminisme es començava a assimilar amb el sufragisme.

Malgrat tota aquesta qüestió al voltant del moviment i del terme, les aportacions de Teresa Mañé van ser fonamentals tant en la qüestió de la sexualitat com en l'amor lliure, a més d'una crítica fonamental contra la violència masclista i sobre la prostitució. Ella va dedicar molts textos a reflexionar sobre la importància que té l'accés de les dones a l'educació. Tot i que va escriure principalment d'anarquisme, la seva gran aportació més genuïna és la reflexió entorn de les qüestions de gènere.

La seva segona etapa de la vida, que aniria de 1905 a 1915, és una etapa que va ser molt important per a la seva vida, tot i que no escriu tant com al principi.

Es pot parlar de l'existència d'una xarxa d'intel·lectuals anarquistes al segle XIX? Quin paper tenien les dones?

Evidentment, sí que existeix una xarxa molt ben estructurada i molt ben estudiada per professores com Susana Sueiro, Amparo Sánchez o Teresa Abelló. S'estenia per Europa i Llatinoamèrica principalment, o el sud dels Estats Units, pel Canadà, amb connexions vinculades a moviments associats a l'anarquisme, com podia ser l'esperantisme, arreu del món.

Les xarxes eren de solidaritat econòmica, social, cultural, de persones que estaven exiliades i rebien el suport dels companys i companyes que estaven a l'exili o que eren acollides en aquestes regions.

Jo no crec que sigui una qüestió únicament pròpia de l'anarquisme, sinó que és una qüestió pròpia dels moviments socials i polítics en contextos anteriors.

Però sobretot és molt interessant resseguir les xarxes transnacionals al voltant de les dones. S'estudia en profunditat en el cas d'Emma Goldman o de Teresa Mañé, amb diverses connexions i amistat amb Louise Michel, o la seva relació profunda amb Teresa Claramunt, entre moltes altres.

Era l'anarquisme del segle XIX feminista?

És una pregunta summament complexa. Amb Teresa Abelló i la Carmen García vam publicar un article, precisament, on tractàvem com Teresa Mañé s'aproximava i s'allunyava del terme *feminista.*

Llavors, jo crec que hi ha dos discursos. El discurs més acadèmic, on podem aprofundir i fer una mica més complexa aquesta qüestió: segurament, en un moment de construcció del moviment i del concepte, malgrat que les seves propostes, des de la nostra lògica actual, són revolucionàries des del punt de vista feminista, i per tant sí que podríem dir que, al final, algunes anarquistes com Teresa Mañé fan una proposta molt anarcofeminista, o que ja en diem *anarcofeminista.* Fan una proposta revolucionària del concepte *feminista*. Teresa Mañé té textos de 1898 on diu que a Espanya és necessari "un veritable moviment feminista", i on ella advoca precisament per aquest moviment feminista.

Quan aquest feminisme s'aproxima, al sufragisme internacional, després de la creació d'una internacional de dones sufragistes als Estats Units i a Berlín, en aquest context ella se separa. Dones com Teresa Mañé, però també la seva filla Federica Montseny, o també com *Mujeres Libres*, es neguen a usar aquest terme.

Ara bé, les seves propostes, des d'una lògica actual de què significa i què és el feminisme, i entenent, a més a més, aquesta pluralitat del moviment i aquesta diversitat en el plantejament de conceptes i en la diversitat de formes, evidentment, el que proposen em sembla una idea revolucionària i feminista del que significava l'emancipació total i global.

Per tant, sí que podríem dir que, malgrat aquestes complexitats aquestes dones sí que apostaven per un feminisme anarquista o un feminisme revolucionari.

Les xarxes eren de solidaritat econòmica, social i cultural

Reflexions després de la regularització

Tika Naudí, Laia Llobet i Blanca Ramírez
Grup de Treball de Regularització Extraordinària

Durant els mesos d'abril i juny d'aquest any, es va obrir un dels processos de regularització extraordinària amb més impacte que s'han vist a l'Estat espanyol, amb més d'un milió de sol·licituds, un 20% d'aquestes a Catalunya. La importància d'aquest fet és evident: trobar-se en una situació administrativa irregular condemna a les persones migrades a viure de la manera més brutal i salvatge les conseqüències del sistema capitalista. Com bé sabem, els drets i les millores en les nostres condicions de vida ningú ens les regala, i aquesta regularització no va caure del cel, sinó que va ser fruit de la lluita i persistència durant sis anys del moviment autoorganitzat i antiracista RegularizaciónYa, les mobilitzacions que es van impulsar i els col·lectius que s'hi van sumar.

Davant d'aquest procés, diverses companyes de la CGT vam entendre que no podíem quedar al marge, que com a sindicat teníem la responsabilitat d'involucrar-nos, sumar forces i posar la nostra militància al servei. El nostre objectiu era clar: fer que el procés fos el més accessible i digne possible per a tothom, unint-nos a les estructures ja existents per enfortir-les, i creant punts d'informació allà on fes falta.

> El nostre objectiu era clar: fer que el procés fos el més accessible i digne possible per a tothom

Ens vam formar, ens vam organitzar per federacions i vam posar en marxa una coordinació de voluntariat. Malgrat que la CGT no va tenir accés a la plataforma Mercurio ni a la realització d'informes de vulnerabilitat, sabíem que podíem ser útils d'altres maneres: assessorant, acompanyant, resolent dubtes, gestionant cites i facilitant traductores i intèrprets oficials. En un context d'extrema desinformació, falta de recursos institucionals i la presència de professionals que es lucren amb la vulnerabilitat de la gent, hem tornat a demostrar que el suport mutu i la solidaritat són les millors eines que tenim per a sostenir-nos com a classe.

Durant aquest temps de feina, valorem profundament l'aprenentatge i la col·laboració estreta amb RegularizaciónYa. És important enfortir aquests vincles per construir una consciència antiracista real i un lligam profund amb la classe obrera migrant. No n'hi ha prou amb situar-nos al costat del moviment antiracista en moments puntuals, hem de formar part d'aquest i teixir aliances sòlides. El context actual d'augment de l'extrema dreta i de normalització de discursos d'odi dirigit a les persones migrades i racialitzades ho fa encara més urgent.

Aquest acompanyament en el procés de regularització ens obliga a fer una reflexió profunda. Un dels nostres reptes fonamentals és construir un sindicalisme que representi i organitzi realment a tota la nostra classe. És imperatiu trencar amb els anys de dinàmiques sindicals masclistes i racistes i qüestionar formes d'organització i participació integrades. Hem de superar la figura tradicional del sindicalista (l'home cis, hetero, blanc i de mitjana edat) per construir un sindicalisme antiracista i feminista, que reconegui i combati les estructures de poder internes que han exclòs les dones, les dissidències, les persones racialitzades i les migrants.

Els termes "de classe, antiracista i llibertari" han de ser coherents amb la nostra pràctica sindical, per això, aquest canvi ha de reflectir-se en l'acció: cal adaptar les assessories a les realitats de les treballadores migrants i estar presents en els conflictes laborals. No des de l'assistencialisme, sinó mostrant l'organització i l'acció sindical com allò que ens permet lluitar pels nostres interessos i guanyar-los. Això inclou tirar endavant projectes concrets, com les formacions en drets bàsics, les assessories enfocades a persones migrants, accions conjuntes amb altres col·lectius per denunciar la no contractació de les persones que ja tenen l'autorització de treball, o grups d'alfabetització en castellà.

Necessitem més mans, constància i un compromís real per transformar el sindicat en un espai segur i representatiu. Hem de ser conscients que aconseguir la documentació i la contractació no garanteix unes condicions de treball dignes. És precisament aquí on hem d'intervenir, compartint la nostra força i coneixement perquè totes les treballadores coneguin l'eina del sindicat i puguin utilitzar-la per a organitzar-se elles mateixes, per a organitzar-nos totes.

Aturem el feixisme?
Sí, però no a les urnes

Ermengol Gassiot Ballbè
CGT Universitat Autònoma de Barcelona

Fa mesos que alguns mitjans de comunicació es fan ressò de l'augment de l'extrema dreta (eufemisme per referir-se al feixisme). Uns mitjans que no són gens innocents. I que com qui no vol la cosa ens acoten les opcions per fer-li front a tal o qual parlamentari, a un o uns quants partits polítics amb representació institucional. En aquest context molts de nosaltres ens sentim orfes o, més aviat, presoners d'una paradoxa. Som antifeixistes, volem plantar cara i revertir-ne l'expansió però, per altra banda no volem ni ser peons ni caminar al costat d'aquests parlamentaris i partits que els grans mitjans de comunicació situen com l'única via contra el feixisme.

I tenim tota la raó, de no voler-ho fer. El feixisme s'estén en sectors populars com a resultat d'un descontentament innegable i en un context de situacions molt sovint dramàtiques. Els serveis públics estan sobresaturats i mancats d'inversió, els empresaris tenen facilitats per pressionar els salaris a la baixa i fomentar la competència entre nosaltres per unes feines de merda i l'habitatge és un negoci especulatiu des de fa dècades a l'empara dels diferents governs de torn. Mentre això ha anat passant, tots aquests suposats "antifeixistes" de la política institucional han participat en diferents governs, municipals, autonòmics o estatal que o no han fet res per frenar-ho o, fins i tot, han promogut lleis que ho han accentuat.

> Treballar menys és una exigència lògica i hauria d'estar en les demandes de seccions sindicals i comitès

Aquest "antifeixisme" institucional no és cap mena de solució. En primer lloc, forma part del procés que està alimentant el seu creixement actual. Recolzar-lo és afegir més llenya al foc. En segon lloc, i no ens enganyem, diversos partits i parlamentaris actuals enarboren la bandera antifeixista com a forma de garantir-se la cadira, la seva supervivència electoral.

Fins aquí la crítica, però ens cal anar més enllà. Em limitaré a apuntar tres idees amb la voluntat d'ajudar a consolidar una confrontació real al feixisme.

Primera: no podem ser antifeixistes sense plantejar una esmena a la totalitat al sistema capitalista i als seus estats. El feixisme és fill del capitalisme i de la consolidació autoritària i conservadora dels estats burgesos de finals del s. XIX. Molts historiadors han escrit sobre això. D'aquí es deriva una conclusió òbvia: per combatre el feixisme cal combatre'n les causes. Unes causes que tenen a veure amb la competència entre monopolis capitalistes, amb les desigualtats socials i, especialment, amb una forma autoritària d'organitzar políticament la vida social.

Segona: el feixisme el confrontem quan atiem el conflicte social. Reiteradament, des de l'anarcosindicalisme, hem anat dient que el conflicte existeix, per exemple entre empresaris i treballadors o entre tenidors i inquilins, i que ens pertoca a nosaltres assenyalar-lo constantment. Quan apuntem l'empresari com a responsable de pressionar els salaris a la baixa, estem eximint el company migrant que, sense drets reconeguts i amb una menor capacitat de defensar-se, potser està disposat a treballar sota unes condicions pitjors. Si ho fem col·lectivament, estem contribuint a construir un marc discursiu on el feixisme queda fora de lloc. Ho estem veient aquests dies amb les mobilitzacions pel dret a l'habitatge i, de manera molt especial, amb les massives manifestacions i disturbis a França. Algú pot argumentar que aquest tipus de conflictes són encenalls de pocs dies i que un cop passen no en queda res. Això no és cert. Per una banda, contribueixen a trencar el monopoli discursiu de l'individualisme, de la por a l'altre (al de fora, al diferent), de la delegació en la institució. Per l'altra, proporciona a qui hi participa una experiència militant que el prefigura de cara a futur. Finalment, ens permet aconseguir victòries on nosaltres en som els subjectes, no la política institucional.

Tercera: l'alternativa antifeixista es consolida enfortint l'organització. I aquí nosaltres exercim un paper fonamental. El sindicalisme és un dels moviments socials més antics que existeixen, on participem en la mesura en què ens reconeixem part de la classe treballadora, iguals als nostres companys i companyes i on, col·lectivament, volem lluitar pels nostres interessos com a tals. En definitiva, proposem construir conjuntament les alternatives definint espais de contrapoder col·lectiu i revertint l'autoritarisme i la paràlisi social on el feixisme neda com un peix a l'aigua. El repte que tenim és gran i, per entomar-lo, ens cal potenciar encara més la nostra acció sindical que, com sempre he dit, és també social.

RELACIÓ LABORAL ESPECIAL PENITENCIÀRIA = EXPLOTACIÓ

Abel Mora Campos
Pres Anarquista al CP Brians 2

La relació laboral especial entre les preses i l'òrgan autonòmic competent, el CIRE, es regula mitjançant el Reial decret 782/2001, en el qual s'anul·len gran part dels drets existents a l'Estatut dels treballadors i, entre altres coses, es dona la possibilitat de retribuir el salari segons el temps, peça realitzada, producció o qualsevol altre paràmetre. De fet, quan comences a treballar als tallers productius et donen un llibret que es titula «Manual d'acollida». En el mateix podem veure que hi ha diferents apartats. El CIRE es presenta com una eina del govern de la Generalitat de Catalunya per promoure la reinserció integral de les persones privades de llibertat mitjançant la formació en oficis i treball penitenciari i constituït per un equip humà de «professionals altament qualificats». El text pretén vendre'ns el CIRE com una empresa pública pràcticament altruista dedicada a la reinserció. Ens deixen clar que els llocs de treball són gestionats per la Junta de Tractament del Centre Penitenciari i que aquí no hi ha cap liquidació, ja que la suspensió i la finalització de la relació laboral eximeix de les obligacions recíproques de treballar (per la treballadora) i de pagar el treball (per al CIRE).

Centrem-nos en el que passa realment als tallers productius de CP Brians 2. En aquest manual d'acollida, hi ha 22 fulles dedicades a Informació bàsica en la PRL, però a la pràctica no donen cap mena d'EPI. El treball que he fet als tallers ha sigut de costura, on hi ha risc d'inhalació de fibres, però no hi ha mascareta; risc de talls, però no hi ha guants; risc de cops o talls als peus, però, no hi ha calçat de seguretat; tampoc protectors auditius tenint en compte que el soroll al taller és bastant elevat. Algunes cadires no tenen recolzadors o estan danyades. No hi ha fonts per rentar-te els ulls en cas d'accident ni per beure aigua, perquè te l'has de comprar a les màquines de vènding que gestiona el mateix CIRE. Si no vols gastar diners, cal que t'esperis que obrin els banys, que no estan oberts durant la jornada que, al llarg de quatre hores, només obren cinc minuts. A l'estiu hem patit una calor brutal i l'única solució han sigut ventiladors que són impossibles de fer servir treballant amb teixits que surten volant. Pel que fa a la retribució, les condicions són igual de pèssimes. Les etiquetes, que es tracta d'enganxar-les en tapes d'envasatge de fruites, es cobren a 0,0026 euros la peça, per tant, cal enganxar-ne 385 per guanyar 1 euro. En el meu cas, el mes de juliol vaig cobrar 26,71 euros i el mes d'agost he anat apuntant el que he fet: 456 mànigues per a bates de pacients de l'ICO (cada bata té 3 doblegades que han de quedar perfectes), 160 vistes davanteres per a jaquetes i 160 butxaques clavades. Per tot això, m'han pagat 31 euros.

És a dir, l'empresa pública adscrita al Departament de Justícia, constituïda per «professionals altament qualificats», explota i fa treballar en condicions lamentables. No sé què té a veure això amb la reinserció. Desgraciadament, per superar aquesta situació, les persones preses ho tenen molt difícil perquè al carrer no podem esperar solidaritat d'una majoria de la població que viu amb indiferència aquestes problemàtiques. No veurem cap carretera tallada per aquest tema. Tant de bo m'equivoqui.

Salut, Anarquia i foc a les presons.

Una vaga per potenciar *l'anarcosindicalisme*

Adrián Zarco Santiveri

La vaga per l'habitatge el dia 11 de novembre ha situat en el centre del debat públic una qüestió econòmica. L'habitatge a preus inaccessibles, la inestabilitat dels contractes de lloguer, l'exclusió de col·lectius vulnerables com la població socialment racialitzada o la incapacitat d'emancipar-se dels joves són problemes que travessen la vida de la classe treballadora, que veu com els seus ingressos són insuficients per poder viure amb dignitat. Per tant, es tracten d'unes reivindicacions a mig camí entre les demandes salarials i altres que no són estrictament laborals, però no per això alienes als treballadors i treballadores.

És, doncs, una vaga amfíbia que obre la porta a diverses oportunitats i camins per explorar: les lluites per qüestions extrasalarials, les assemblees de treballadores i l'enxarxament amb el teixit social. Aquestes vies casen amb la pràctica de l'anarcosindicalisme i, per tant, dona l'oportunitat a la CGT de desplegar les seves propostes, estratègies i tàctiques als centres de treball i la societat.

En primer lloc, la lluita per l'habitatge i la vaga al voltant d'aquest fica nous objectius a l'horitzó pels sindicats. Si un habitatge digne és una preocupació per bona part de la població, que està disposada a fer vaga i mobilitzar-se, els sindicats poden preguntar-se per què no incloure altres demandes a les feines o els convenis com la cobertura de despeses de desplaçament al centre de treball, garantir els estudis dels fills i filles dels treballadors o l'ajuda per poder costejar-se serveis mèdics com oculistes, dentistes o psicòlegs (i paral·lelament reivindicar que aquests siguin totalment públics). Per una banda, es començarien a contemplar pagaments extrasalarials, però que alhora suposen un pes important en l'economia dels treballadors, i, per l'altra, apuntala el vessant sociopolític de la CGT amb participació en lluites per l'habitatge, l'educació, la sanitat, el medi ambient o unes condicions de vida dignes més enllà de la feina.

Una de les orientacions en les quals s'ha insistit molt per fer arribar la vaga als centres de feina és la realització d'assemblees informatives. No és un element nou del sindicalisme: les reunions de companys de feina permeten una implicació més elevada de la plantilla i la participació democràtica en processos de presa de decisions enforteix el poder sindical. Les vagues en el sector de l'ensenyament d'aquest 2026 certifiquen aquest supòsit. En aquest sentit, les reunions informatives de la vaga reforcen una eina que l'anarcosindicalisme ha defensat i practicat històricament.

Més enllà dels centres de treball, s'estan articulant una multitud de comitès de vaga, impulsats pel moviment per l'habitatge i els sindicats, a tot el territori. La CGT té participació en la majoria d'ells. Aquest procés ha enfortit més encara les relacions amb les organitzacions, com la COSHAC o el Sindicat de Llogateres, que lluiten en defensa del dret a l'habitatge. A més, diverses associacions i entitats de diversos tipus han manifestat el seu suport a la vaga. Aquesta està connectant i estenent entre població no afiliada a un sindicat i, per tant, se socialitza el conflicte. Així, la conflictivitat laboral i la lluita i organització sindical poden ressituar-se en un lloc central i esdevenir referència per la societat.

Amb aquestes tres vessants de com s'ha construït la vaga en la qüestió reivindicativa i com s'estén a centres de treball i a barris i pobles assenyala la tasca que ha de fer el sindicalisme de base: obrir nous fronts de lluita, garantir la implicació i participació democràtica als centres de treball i construir o reforçar un teixit social que recolzi i doni suport en els conflictes sindicals. Per l'anarcosindicalisme això és realitzable i assumible, ja que aquestes pràctiques estan en el seu ADN.

LOLA llibertat

Roser Pineda, Carme Porta i Elisabet Almeda

Conservo intactes l'impacte i la impotència que vam sentir el passat mes d'abril en entrar a la presó de Zaballa, a Àlaba, al País Basc, per visitar la Lola López Resina, una presa catalana que el passat mes de febrer va fer 75 anys i que en porta més de 40 empresonada.

El Comitè de suport a la Lola de Granollers va gestionar-nos l'entrada per poder-la visitar. Zaballa és una presó «moderna». Va ser inaugurada l'any 2011 en substitució de l'antiga presó de Nanclares de la Oca. Visitar una persona privada de llibertat en una presó és, per si mateix, un fet que impacta. Coneixíem poc la Lola, però sabíem la seva història.

Entrar a la presó és començar un llarg recorregut de portes que s'obren i es tanquen: entrar, tancar, caminar, tornar a obrir, tornar a tancar, esperar... Travessar un pati, passar una altra porta, tancar-la, esperar de nou i, finalment, entrar en una sala gran plena de locutoris, separats per un vidre blindat.

Teníem quaranta minuts de visita. A un costat, les preses; a l'altre, els familiars i persones visitants.

La Lola transmet serenitat, una gran fortalesa, també certa esperança. Sobretot, mostra gratitud pel fet de ser-hi nosaltres, de venir-la a veure... Té moltes ganes de parlar, de dir, d'expressar, sobretot en català. Està aprenent eusquera des de fa temps, però ens comenta que enyora molt parlar en la seva llengua. És una dona gran, bonica i cuidada; se la veu arreglada de manera senzilla i fina, tot i que està vivint des de fa anys i anys en una institució de reclusió.

Serenitat, fortalesa i una certa esperança: ja falta menys temps per sortir definitivament de la presó. I, sobretot, gratitud per la nostra visita, per poder estar, encara que sigui una estoneta, amb persones de fora de la presó que reconeixen la seva injusta situació.

Ens explica com és el seu dia a dia dins de la presó. Ens diu que, com a dona, s'ha sentit moltes vegades discriminada, les dones sempre tenen condicions pitjors en relació als homes. Ella és de les que reclamen, de les que lluiten per millorar-les. També ens diu que vol venir a Catalunya, però que no ho farà si abans no li donen la seguretat de poder complir la condemna en règim obert. Tota la raó, després de tants anys, com no poden portar-la al seu país i tenir-la en règim obert, o en presó domiciliària? És el mínim que la Generalitat de Catalunya hauria de procurar, que compleixi la darrera part de la condemna empresonada en el seu context d'origen.

La Lola és la presa més antiga, ha passat més de quaranta anys en diverses presons. La primera vegada que la van detenir va ser l'any 1978 per la seva activitat política en la Transició. Pertanyia al PCE-I (Partit Comunista d'Espanya - Internacional). Durant aquella detenció va quedar greument ferida per l'impacte d'una bala de goma disparada per la policia. Va ser condemnada a dotze anys de presó per haver col·locat un artefacte al monument dels Caiguts a Pedralbes, dels quals en va complir vuit.

En sortir de la presó va passar a la clandestinitat a l'Estat francès, on va col·laborar amb ETA. Detinguda a França, va complir divuit anys de presó al nord de l'Estat francès. Posteriorment va ser extradida a Espanya per continuar complint la seva condemna.

Al llarg de les darreres dècades ha passat per un gran nombre de presons espanyoles: Soto del Real, Brieva, Logronyo i, darrerament, Nanclares de la Oca-Zaballa.

Fa temps que hauria d'haver sortit de la presó. Primer, per raons humanitàries; i també perquè ja ha fet 75 anys i ha complert una part molt important de la seva condemna.

Però les associacions feixistes, els jutges reaccionaris i els ideologitzats comitès de víctimes del terrorisme continuen impedint que puguin recuperar la llibertat més de 100 persones, de les quals 15 són dones, tot i que l'organització a la qual els acusen de pertànyer, ETA, fa més de vint anys que va deixar d'existir. Ella, la Lola, és ferma i no es penedeix de la seva lluita i, per això, no té cap concessió especial ni li donen suport per complir la resta de condemna al seu país d'origen, a Catalunya.

La pregunta que ens queda després d'haver-la mirat als ulls a través d'un vidre blindat és quants anys més ha de passar la Lola a la presó perquè finalment pugui tornar a casa. Des d'allà on nosaltres puguem contribuir seguirem lluitant perquè sigui possible.

Soc Sara Calsina Sáez, nova secretària de la dona

Sara Calsina Sáez
Secretària de la dona del Secretariat
Permanent Confederal

Durant els passats dies 1 al 4 d'octubre, durant el XXè Congrés Confederal de CGT, es va escollir un nou Secretariat Permanent, en el qual Sara Calsina és secretària de la dona.

Soc Sara Calsina Sáez, afiliada al sindicat del metall de Manresa. Vaig arribar a la CGT a partir del meu centre de treball. Allí un grup de companyes vam decidir organitzar-nos i formar una secció sindical perquè ningú decidís per nosaltres. Per què vam triar CGT? Perquè la seva manera de funcionar és autònoma, des de baix cap amunt, amb acció directa i suport mutu.

A poc a poc em vaig anar formant i implicant més en el sindicat. En una d'aquestes formacions vaig tenir la gran sort de coincidir amb companyes de la secretaria d'Acció Feminista i LGTBIQ+ de Catalunya. Allí vaig ser conscient que aquest era el meu lloc en el sindicat i que al costat d'elles era on volia militar, lluitar i compartir espais. A partir d'aquí vaig començar a participar en els moviments i lluites feministes tant dins com fora de l'organització. En aquest procés he estat ocupant la secretaria de la dona de la FESIM ajudant i acompanyant companyes en negociacions de Plans d'Igualtat i protocols de prevenció d'assetjament moral o per raó de sexe i LGTBIQ+. Durant aquest temps he pogut comprovar tot el treball que ens queda per fer per a aconseguir que la igualtat sigui una realitat en les empreses i en la societat en general.

Quan em van proposar assumir la Secretaria de la dona de l'SP Confederal, els hi vaig agrair i em va il·lusionar que pensessin i tinguessin confiança en mi per a formar-ne part. Soc conscient que encara em queda molt per aprendre, però afortunadament tinc bones mestres. També vaig tenir els meus dubtes, per por de no ser capaç d'arribar a tot, però entre totes les companyes em van oferir el seu suport i ajuda.

En aquest temps de militància he deixat moltes vegades en segon pla la meva família i la meva vida personal per voler abastar-ho tot. Parlem poc de la tercera i la quarta presència que sofrim les dones sindicalistes, ja que a més del treball i les cures, hi ha el temps que utilitzem per la militància i llavors ens adonem que el temps per a nosaltres mateixes és el primer que sacrifiquem. Però en aquesta secretaria no estic sola: hi ha companyes donant-me suport i treballarem de manera col·lectiva. Si un dia no aconsegueixo arribar, tinc la seguretat que arribaran unes altres, i sé que, si caic, m'aixecaran. Perquè ens recolzem les unes en les altres, en un suport mutu real.

Des de la secretaria el primer i més important és treballar per a dur a terme els acords que ja tenim i tots els projectes i tasques que vagin apareixent, que aquests tirin endavant col·lectivament des de les assemblees d'afiliades i treballar perquè el feminisme sigui present en tots els espais de la CGT des d'una perspectiva de gènere i transfeminista. L'objectiu principal és que aquesta secretaria no serveixi només per a escriure un comunicat els dies que marca el calendari com a "nostres": 25N, 8M, avortament… sinó que siguem presents en les vagues, en les assemblees, en l'acció directa, en la negociació col·lectiva. I quan existeixi un conflicte, una vaga, una assemblea, ens preguntem com ens afecta a les dones, quines dificultats tenim per a poder participar-hi, quines reivindicacions i necessitats tenim. Una altra tasca important és revisar com ens organitzem i ens comuniquem dins del sindicat (un exemple clar ha estat la celebració del XX Congrés). No podem lluitar contra les desigualtats fora si no les reconeixem i combatem dins de CGT. No ens podem oblidar tampoc de la formació, fonamental per a poder conèixer i oferir les eines necessàries a totes les afiliades per a continuar lluitant en els centres de treball.

El feminisme i la lluita transfeminista han de ser una responsabilitat i una lluita compartida per tota l'organització.

A les que encara no heu trobat el vostre lloc a CGT us animo a acostar-vos al sindicat, a les nostres assemblees i mobilitzacions. Juntes som més fortes i més potents i ho hem deixat clar en aquest Congrés, si ens organitzem podem fer grans coses. Aquest càrrec no és només meu, és de totes i per a totes.

No puc acabar sense esmentar que des del feminisme es transformen les vides, es tornen més dignes, igual que el dret a l'habitatge que se'ns hauria de reconèixer, per la qual cosa és necessari bolcar-nos aquest 11N i crear el context social necessari per a encendre l'espurna que faci cremar el patriarcat, perquè aquesta espurna hauria de néixer en el nostre sindicat!

Un dic ple de forats:

la conciliació de classes pot parar l'extrema dreta? una mirada llibertària de les eleccions al Brasil

Organização Socialista Libertária (OSL)

Càntics, focs artificials i llàgrimes. Una forta explosió emocional va acompanyar el resultat de la votació la nit del 25 d'octubre. Amb el 51 % dels vots, Lula i el Partit dels Treballadors (PT) van aconseguir la reelecció a la presidència del Brasil, malgrat l'embranzida que el candidat de l'extrema dreta, Flavio Bolsonaro (pel Partit Liberal - PL), havia obtingut a la primera volta de les eleccions presidencials.

I pot ser que fos exactament això el que explica aquesta remuntada, digna d'una final de Mundial. Amb el convenciment de tenir la victòria a la butxaca, Bolsonaro fill va començar a repartir ministeris; mentre que la coalició electoral al voltant de Lula (amb partits d'esquerra i centredreta) va entrar en frenesí. El pas que va assegurar el gol va ser, sens dubte, la iniciativa del senyor Janones amb el desplegament de l'«Exèrcit de Lula»: un canal de WhatsApp, amb orientacions i tasques quotidianes, que va superar els 10 milions de membres, va inundar les xarxes socials i va garantir una mobilització capaç de desbordar els carrers; fet que va portar 4 milions més de persones a les urnes.

Molt probablement, aquesta és la fi de les ambicions nacionals per al clan Bolsonaro, que haurà d'acontentar-se amb els seus feus electorals, mentre el pare segueix l'arrest domiciliari i els fills són a l'exili. Malgrat la derrota presidencial, aquest partit es va convertir en la primera força política del país, ja que va guanyar la majoria tant a la Cambra de Diputats com al Senat, on va desfilar tota una corrua de mafiosos, pastors d'església pentecostals, vassalls dels agronegocis i joves.

Més que en projectes polítics i solucions reals, ambdues campanyes es van concentrar en mobilitzar les emocions de les seves bases: por de les polítiques que l'altre candidat pot fer, odi contra ell i la seva base, i l'esperança que la victòria electoral millori la pròpia vida. El preu a pagar, però, és car: la coerció de la crítica i l'assetjament moral pel vot han consolidat la polarització política i impedeixen la creació d'alternatives.

El patriotisme mobilitzat pel lulisme es basa en un concepte de sobirania a mig fer: es pretén defensar el país contra el saqueig colonial, però no es qüestiona l'estructura sobre la qual aquest funciona i es fonamenta.

La lluita contra el trumpisme va acabar confinada a les xarxes socials, la premsa i les oficines polítiques, sense arribar al fons de la qüestió: la desigualtat social que dessagna tot el Brasil i Llatinoamèrica.

Es pot esperar res més d'un país on la independència va ser declarada pel fill del rei de Portugal, i on la república es va establir mitjançant un cop d'estat militar? El Brasil és tan gran com les contradiccions que el componen.

Sens dubte, no veurem (almenys en els pròxims quatre anys) la ràpida destrucció dels serveis públics i la liquidació total dels recursos naturals en benefici dels EUA. Però tampoc no es paralitzarà l'avenç de l'agronegoci ni dels buscadors d'or a l'Amazònia i als pobles tradicionals, ni l'escalada de la guerra a les perifèries, ni el creixement de la infiltració del narcotràfic dins la maquinària pública.

Un nou pacte de classes pot limitar el creixement de l'extrema dreta, però fins a quin punt no ens trobem en la mateixa dinàmica de canvis cíclics que hem viscut durant anys?

Podem preguntar-nos seriosament si encara val la pena defensar la Constitució i tot el procés democràtic de transició postdictadura dels anys vuitanta, o si encara serveix el model de moviments socials fragmentats i l'activisme polític fluid.

En aquest sentit, l'alegria als carrers equival a la desesperació d'un poble destrossat per un mercat de treball opressiu, per una policia genocida i per uns serveis públics que cauen a trossos. Tan gran com el país i el cor dels seus pobles; tan gran que la mateixa esquerra sembla totalment encisada per les promeses del retorn de Lula el 2022.

Hem de preguntar-nos: quin tipus de projecte de país volem i podem construir?

Quin tipus d'organització anarquista, disciplinada i revolucionària es pot crear? Què es fa concretament amb el poder popular?

Són preguntes que només podrem respondre sí, definitivament, deixem de ser només l'oposició radical d'esquerra revolucionària.

Moviment generalitzat de protestes estudiantils i sindicals *a França*

Nara Cladera
SUD Éducation

Estem vivint un moment inesperat. Va començar amb una mobilització dels joves estudiants, primer als instituts i després a les universitats, amb reivindicacions clares: la contractació de personal en l'àmbit educatiu, un pla de renovació de les instal·lacions escolars i la derogació de la reforma del batxillerat i de Parcoursup, plataforma nacional francesa creada en 2018 de preinscripció en l'educació superior.

El 17 de setembre, en l'institut públic Saint-Exupéry de Créteil, suburbi sud de París, els professors es van declarar en vaga per a denunciar la falta de docents. Davant d'aquesta situació, els alumnes d'últim any de Secundària van bloquejar l'institut per a protestar per les seves condicions d'estudi. Reclamaven els mitjans necessaris per a una educació de qualitat, en nom de la igualtat d'oportunitats entre els centres dels barris populars i els dels més adinerats.

Aquell mateix dia, el primer ministre de França, presentava el pressupost per a 2027 amb una retallada de 54.000 milions d'euros en els serveis públics. Una vaga nacional el 29 de setembre va mobilitzar a tota la funció pública, convocada per una coalició sindical. Les organitzacions estudiantils estaven al capdavant de la manifestació al costat de les organitzacions sindicals.

La força, l'èxit i la continuïtat de la mobilització han sorprès molta gent: tant als serveis d'intel·ligència i a la policia s'han vist clarament desbordats, tot i que que el Govern havia tornat a recórrer a l'estratègia del terror, mitjançant l'anunci que hi hauria manifestacions en les quals «hi hauria disturbis» i la reintroducció de les granades mutilants, l'ús de les quals s'havia suspès temporalment. No es pot ignorar que, en els últims anys, el poder no ha tingut en compte ni el resultat de les urnes ni les mobilitzacions més massives: dos milions de signants en ple estiu contra la llei Duplomb, que elimina unes certes restriccions per als agricultors, amb repercussions mediambientals i sanitàries desastroses, més de 700.000 signatures contra la llei del «permís per a matar», que estableix la presumpció legal pels agent de policia que efectuïn trets; milions de manifestants i vaguistes contra la reforma de les pensions. La brutalitat sense precedents amb la qual es va reprimir el moviment estudiantil des dels primers dies és l'exemple perfecte de l'objectiu d'acabar amb el moviment d'arrel.

Davant una mobilització que no dona treva i que, en l'àmbit educatiu, ha unit els estudiants de secundària i el personal en vaga que reclama millors condicions laborals, el Govern ha acabat per comprendre que la repressió no seria suficient per a fer callar les seves reivindicacions. El dilluns 26 d'octubre, després de setmanes d'agitació social, els ministres d'Educació Nacional i d'Educació Superior han fet públiques diverses mesures destinades, segons ells, a apaivagar la ira.

El Govern ha fet un pas enrere parcialment: es limita a 28 el nombre d'alumnes per classe de segon curs en els instituts més desfavorits i es creen noves places. No obstant això, es mantenen les retallades de llocs en l'ensenyament primari. Per a l'Union Syndicale Solidaires Éducation s'ha d'exercir la pressió sobre el Govern: anul·lar totes les supressions de llocs de treball, estructurar un pla de contractació per a possibilitar la substitució del personal i reduir la ràtio d'alumnes per classe, entre d'altres. Cal acabar amb la selecció en l'ensenyament superior i garantir la possibilitat de continuar els estudis que triïn tots els titulats de batxillerat. El que demanen els alumnes no és només conèixer millor el procés de selecció, sinó poder accedir a la branca de la seva elecció sense ser discriminats en funció del seu origen social.

L'impuls generat per aquest moviment, la repressió sense precedents i intolerable a la qual es veu sotmès, juntament amb la situació insostenible en la qual es troba la població davant l'encariment de la vida, han portat a centenars de milers de persones a respondre a les convocatòries de les manifestacions i vaga diversos dies d'octubre. El dissabte 17 d'octubre la participació va ser encara més important, amb unes 800.000 persones al carrer. No obstant això, encara queda per construir el marc d'organització de les reivindicacions.

La continuïtat del moviment iniciat el 17 de setembre es va garantir mitjançant les mobilitzacions massives fins avui, però amb la indignació social no n'hi ha prou per a desencadenar vagues massives, sobretot en un context de dificultats econòmiques. Per a ampliar la mobilització cal convèncer que la victòria és possible, unir les lluites i generalitzar la. Aquesta és la condició per a paralitzar l'economia, per a colpejar a la patronal en la butxaca i obligar el Govern a donar respostes concretes. Per a això es necessiten eines d'autoorganització i, en particular, la posada en marxa d'assemblees generals que decideixin col·lectivament sobre les vagues i les accions, reunions entre companys i companyes i debats en tots els llocs de treball per a fer possible la seva continuació. El 5 de novembre ha estat fixada una nova jornada de mobilització per tots els sindicats.

MAL D'ESCOLA

Baga

Toni Álvarez

«Tira en forma d'anella de què van proveïts alguns aparells aeris perquè l'acròbata pugui agafar-s'hi a l'hora d'executar determinades figures.»

Ha començat un curs més i continua la revolta educativa que vam encetar el curs passat. Malgrat l'exèrcit de haters, bots i xusma que pul·lula pel ciberespai intoxicant, menystenint i preguntant per les nostres vacances i la revolució pendent, el groc educatiu ha estat present a places, festes majors i diades castelleres d'arreu del país. Un corrent de solidaritat ha inundat la cultura popular en forma de versots, falles i bestiari vestit amb el groc de la revolta educativa, amb la denúncia de les mancances d'una educació pública, de qualitat i inclusiva.

Vam acabar el curs —que no la revolta— amb la consciència d'estar construint un moviment tan ferm com consistent, tant horitzontal com profund. El «no» a l'acord del maig va suposar un cop als models de negociació clàssica. La força del col·lectiu, mutant i polièdric, va manifestar-se de forma clara amb una veu rotunda.

Però més enllà de les veus, sempre necessàries, la revolta educativa està suposant el retorn de la presència als carrers i als centres educatius. El motiu del «no» aclaparador a la consulta sobre l'acord es troba, en part, en aquesta presència que va confrontar idees, opinions i posicionaments als claustres o a les assemblees educatives; en aquesta idea de: «jo no m'he significat ni discutit amb equips directius o algunes companyes per a això». Tot debat i diferència pot deixar marques invisibles de neguits, i els claustres acostumen a ser microsistemes que poden ser fràgils. En la majoria de claustres i assemblees s'ha sabut i pogut mantenir l'entesa entre companyes via diàleg i debat. Hores de discussió i decisions comunes i col·lectives que ens han fet més fortes. S'ha perdut la por a parlar. Sona fort per escrit, però s'està passant de parlar pels passadissos a fer-ho als claustres. I quan això no ha estat possible (o tot i ser-ho) s'han creat les assemblees educatives. Reivindiquem la presència als claustres, som professionals de l'educació amb criteris diversos, però amb la voluntat que l'educació pública sigui una eina de transformació social i aprenentatge per al nostre alumnat.

I els carrers. Trobar-nos als carrers, a les places, a les autopistes... ha estat una descoberta per a una part significativa del personal educatiu. Comprovar en primera persona l'energia que es multiplica de forma exponencial quan recorrem els carrers i carreteres del país; la força que desprenem com a col·lectiu quan ens toquem, sumem, ens mirem a la cara i cridem plegades. Això tan obvi feia molt temps que no passava. Avui, amb el discurs de la ultradreta guanyant espai mediàtic, via TikTok i xarxes socials, hem vist que en som moltes més de les que ens pensàvem, de les que ens volen fer creure.

Tant de temps volent-nos fer creure que les vagues no serveixen per a res i, com acròbates, ens hem agafat a la baga per fer un triple mortal. Ferms i convençuts, gairebé sense adonar-nos-en, mica a mica, la baga ens ha subjectat i ens ha mostrat el que podem arribar a fer. No hem acabat, aquesta revolta ha començat per tenir una educació digna i de qualitat, sense romanços ni excuses. Continua el groc, continuem al carrer, però, sobretot, fem-nos presents i actius als nostres centres educatius, recuperem la democràcia als centres, fem sentir la veu. No estem soles, no som illes. Més baga!

ALLIBERAMENT ANIMAL

Afinitats antiespecistes

Som poques les persones que dins de l'àmbit del que és l'alliberament animal o antiespecisme ens definim anarcoveganes. Hem sabut de persones que encara que no fossin antiespecistes íntegrament, sí portaven una ètica política dedicada cap a totes les espècies animals. Es diu que anarquistes com Buenaventura Durruti o Federica Montseny eren vegetarianes. Sabem que eren uns altres temps, però serveixen d'exemple.

No neguem la importància de les corrents naturistes, prèvies al desenvolupament històric revolucionari i durant aquest, les quals advocaven per portar una forma de vida natural i lliure de tòxics, però pretenem anar més enllà de la nostra espècie en la lluita, dirigida cap a l'anarcoveganisme. No estem descobrint res, sinó deixant en evidència que així com existeix el capitalisme, existeix el especisme, que és la dominació per part de l'espècie humana i les seves relacions (no només econòmiques, sinó d'autoritarisme i supremacia d'espècie). Considerem necessari alinear-se de manera estructural davant els adveniments que el post industrialisme no només marca a la nostra espècie, sinó a les espècies animals que també són sacrificades literalment per a generar plusvàlua. Tenim clar que l'anarquisme en la societat actual i en una societat en la qual s'estigui gestant una revolució o post revolució no ha de ser partícip en l'explotació de qualsevol espècie animal. Per això sostenim que és més que pertinent dur a terme la difusió de les idees per l'alliberament animal si ens posicionem contra tota autoritat.

Quan l'art esdevé *revolucionari*

Jordi Martí Font i Adrián Zarco Santiveri

Molt sovint s'ha concebut l'art com una forma de contribuir a la transformació social, ja sigui per denunciar injustícies o per proposar alternatives i horitzons esperançadors. Explicar el recorregut de l'art com a expressió política donaria molt de si, tant com per a fer-ne un article molt llarg o, fins i tot, més d'un. Tanmateix, en aquest escrit es tractaran dos projectes recents molt diferents entre si, però amb un mateix substrat comú en el qual convergeixen lluita i memòria.

D'una banda, la companyia autogestionada Las Ikas, formada per Paola Rafi i Júlia Gallego, ha representat aquests mesos l'obra teatral Desahuciadas, elaborada per elles mateixes. Aquesta tardor han fet diverses representacions a la Sala Pangolí de Gràcia i tenen com a objectiu portar l'obra a espais joves, casals i ateneus i també a altres teatres. El seu objectiu és "aprofitar l'altaveu que tenim per aportar un petit gra de sorra a la millora i la transformació necessària de la societat", expliquen. D'altra banda, al setembre, el Centre Cultural de l'Església Vella de Mont-roig del Camp va albergar l'exposició de tapissos «Teixint memòria i el paradigma de la llibertat» de l'artista Mariona Roigé Salvadó, formada a l'Escola d'Art Llotja de Barcelona i a l'Escola d'Art de Tarragona, i especialitzada en Art Mural i Tècniques Pictòriques.

La reflexió sobre el passat i el present i les seves problemàtiques són centrals en aquestes obres. Paola Rafi i Júlia Gallego expliquen que, fent un cafè, un dia parlaven del problema de l'habitatge. "Vam sentir la necessitat de parlar-ne, ja que és una realitat que ens afecta directament a nosaltres, al nostre entorn i a la classe treballadora en general", afirmen. Buscant informació, es van topar amb La huelga de alquileres y el Comité de Defensa Económica, de Manel Aisa. "Llavors, vam decidir utilitzar el teatre per fer memòria històrica i donar veu a aquests fets oblidats, barrejat amb tocs d'humor, parlant també de la nostra realitat i el nostre present, fent un paral·lelisme amb les dues èpoques."

A Mariona Roigé també la va inspirar un llibre, El batallón de la Lincoln: "vaig vibrar amb la història d'una de les dones representades, la Salaria Kea (brigadista internacional) i vaig decidir parlar d'ella i, com passa en els processos artístics, tot va ser estirar el fil". Ha estat dos anys treballant en el projecte, la seva primera exposició individual, realitzat amb material reciclat per submergir-se en l'escassetat dels temps de guerra: "Tot això m'ha

permès fer aquest viatge a poc a poc, impregnant-me de totes les històries de les nostres avantpassades que van estar en la lluita contra el feixisme."

L'exposició de Mariona Roigé està anunciada en un cartell que conté una gran «a» encerclada. De fet, bona part de les dones que protagonitzen els tapissos són anarquistes. L'artista ha rebut la influència de les lectures de Federica Montseny i Emma Goldman i el seu temps.

Els objectius d'aquestes obres, però, també estan enfocats en el present. Mariona Roigé, amb les vivències d'avantpassades seves i de les dones que han marcat la història, adverteix de l'ascens del feixisme i l'exemple passat de les persones que s'hi van enfrontar. Per aquest motiu es poden trobar tapissos dedicats a les milicianes, a Neus Català i a l'escola republicana, on van col·laborar el seu avi patern i el malaurat Antoni Benaiges.

A l'obra Desahuciadas, les dones també tenen un paper fonamental: la història està explicada per quatre dones, dos del passat i dos del present. La companyia Las Ikas explica: "Les dones del passat van ser clau per tirar endavant les seves famílies després de quedar-se molts homes a l'atur en finalitzar les obres de l'Exposició Internacional de Montjuïc del 1929. Van aportar els seus sous, es van ajudar entre veïnes per ocupar habitatges de què havien estat desallotjats i van participar en les manifestacions pel dret a l'habitatge, moltes vegades acompanyades dels fills. Volem visibilitzar el seu paper com a sustentació de les llars i protagonistes de la lluita col·lectiva". Per aquest motiu, han elegit dones lluitadores com a eix central i, així, mantenir viu el seu record.

Per transmetre el seu missatge, la companyia Las Ikas s'ha decantat per la tragicomèdia. "No pretenem donar lliçons a ningú; el nostre objectiu és expressar-nos, crear un espai de protesta i fer que ningú es senti sola. Volem que el públic es vegi reflectit en aquesta problemàtica i que, fent memòria històrica, no deixem caure en l'oblit la lluita que hi ha al darrere. És, al cap i a la fi, un missatge d'esperança". Per aquests motius, el públic pot empatitzar amb la seva obra, com ja els ho ha fet saber en diverses ocasions.

Las Ikas conceben l'art com una forma d'expressió i de compartir pensaments, reflexions i experiències en un context de mercantilització de l'oci i la cultura. Defensen que "mantenir aquests espais de connexió directa, de tu a tu amb el públic, és imprescindible: ens permet denunciar allò que trobem injust, somiar amb allò que volem aconseguir i sentir-nos acompanyades. A través de l'art podem transformar persones i realitats, fent-nos pensar i recordant-nos el poder que té expressar-nos en llibertat".

Ja sigui amb el problema de l'habitatge o recordant el paper revolucionari de les dones, projectes com aquests mostren la importància de les expressions artístiques com a forma de transmissió de missatges polítics i de generar una cultura transformadora pròpia. Iniciatives com la de Las Ikas, amb una companyia de teatre autogestionada, i l'exposició de Mariona Roigé, són vies per al canvi social i, en la guerra cultural, que l'extrema dreta ha declarat a qualsevol expressió anticapitalista o simplement esquerrana, se'ls ha de donar el lloc que es mereixen per avançar en les lluites socials.

N. de l'E.: volem agrair aquest article a Paola Rafi i Júlia Gallego de Las Ikas i a Mariona Roigé pel seu temps i atenció.

CULTURA

LES PARAULES SON PUNYS

Memòria històrica

Jordi Martí Font

La memòria històrica és, ras i curt, una de les formes de la memòria, un dels tipus de memòria. Té com a característica bàsica que l'adjectiu «històrica» vol dir, sobretot, compartida, col·lectiva. Per tant, no depèn d'una sola persona o d'un grup reduït d'elles sinó que és dependent de la majoria de la població. És, per això mateix, una memòria fràgil perquè no tothom recorda el mateix, les mateixes coses, les mateixes persones o moments. Així, per tal que sigui col·lectiva, cal acordar què cal recordar i què no, què ha de formar part d'aquest record i què podem oblidar o menystenir a l'hora de marcar-ne les parts realment importants.

La memòria històrica pot ser robusta, àmplia i complexa; i li podem aplicar aquests adjectius perquè en ser diversos els actors de la col·lectivitat, la memòria no depèn d'un d'ells, de dos ni de tres, sinó de tots o de molts més. I aquests es poden dotar de mecanismes de record que facin que fins i tot quan tots els membres de la col·lectivitat que recorda desapareguin, els seus successors encara puguin conèixer aquells records i els assumeixin com a propis.

En resum resumit: quan parlem de memòria història hem d'entendre que les seves fortaleses, que dirien ara, són també les seves febleses. I també podríem deduir que la memòria història no existeix si no hi ha una part important de la població que decideix investigar-la, remenar-la, triar-la, debatre-la, matisar-la o canviar-la i finalment assumir-la i compartir-la.

El centre de la qüestió és: qui decideix allò que el cos social ha de recordar? La pregunta és de les més difícils de respondre, un cop més, i, alhora, en un altre contrasentit flagrant, de les més senzilles i fàcils. Perquè la construcció del passat comú, ja sigui proper o llunyà, depèn directament de qui mana, del poder que té cadascú en cada moment de la història.

I és ara que arriba la pregunta central: qui és qui mana?

En les nostres societats occidentals, neoliberals i turbocapitalistes, mana allò que els amos anomenen «mercats» per no dir-los directament «extorquidors» o «criminals», que serien dos noms que els escaurien millor. I els qui ens diuen representar, els polítics, fan d'altaveus de qui mana, de netejadors del poder dels amos, amb pàtina democràtica, i, finalment, de fixadors de la memòria històrica.

Alhora, en el camí per construir els records col·lectius, també pot manar, és a dir tenir poder, qui lluiti públicament i de totes les altres maneres possibles per construir un relat que pot no ser coincident amb el que els manaires han triat com a l'hegemònic o l'únic. Aquests «alternatius» manen menys però poden arribar a construir part de la memòria històrica col·lectiva, sempre que no col·lideixin massa amb el relat dels amos de veritat, és clar.

Pensava tot això, alhora i remenat, mentre escrivia un article per a la bona gent de la Marxa dels Maquis, en una edició de la qual vam tenir la sort de participar amb Llunàtics, el grup de folk-core en què tocava ara fa ja uns anys. A més de tocar-hi, vam gaudir de les rutes dels maquis recuperades per aquesta indòmita gent que ens expliquen una memòria que el poderet catalunyès ha obviat o, senzillament, després d'esforçar-s'hi molt, ha esborrat.

I és aquesta una iniciativa que cal lloar com a contrapoder i, alhora creadora i recreadora d'una realitat que pot enfrontar-se al relat del poder i aconseguir, al cap i a la fi, que aquest no esdevingui únic ni immutable. Per tant, que es converteixi en molt més real del que els amos tenien previst.

La economía del socialismo libertario, *José Luis Carretero*

Liza
Plataforma anarquista

En un moment de crisi ecològica en què el capitalisme converteix cada necessitat en un negoci, recuperar el pensament econòmic del socialisme llibertari no és un exercici de nostàlgia, sinó l'única garantia política d'una sortida emancipatòria.

A La economía del socialismo libertario, José Luis Carretero Miramar recorre una tradició que va des del mutualisme i el cooperativisme, a les beceroles del moviment obrer, fins a les propostes de l'anarcosindicalisme del segle XX i els debats econòmics actuals. El llibre rescata experiències i aportacions que demostren que l'anarquisme no es limita a una crítica de l'Estat o a una aspiració abstracta de llibertat.

El seu principal encert és abordar una qüestió que encara està pendent: com podem passar de l'autogestió d'empreses concretes a la socialització del conjunt de l'economia. Per fer-ho, Carretero reivindica la planificació participativa, la federació d'organismes autogestionats i la democràcia econòmica.

Aquest llibre s'emmarca en aquest esforç col·lectiu per dotar el moviment obrer divers i heterogeni d'eines teòriques per orientar la seva pràctica com a subjecte polític revolucionari. Perquè combatre el capitalisme exigeix també pensar quina societat volem construir i com fer-ho.

HUMOR

Carol Galais

@Quelito

Blancésfoscor

EN LES MEVES SABATES

Pep Cara Rincón

Joan Busquets Vergés (1928), Senzill, és l'últim maqui viu. De ben jove es va afiliar a la CNT, ja en clandestinitat. El 1948 es va integrar al maquis i va participar en diverses accions, fins que va ser detingut l'any següent. Va passar per la presó Model de Barcelona, San Miguel de los Reyes, Yeserías, entre d'altres, durant vint anys. Després de ser alliberat el 1969, es va exiliar a França, on encara viu. Des de la Transició ha lluitat per la memòria dels maquis i l'antifranquisme, amb accions com la reivindicació d'un reconeixement jurídic com excombatents i el dret a una pensió. Aquest 2026 s'ha estrenat un documental sobre la seva figura, Joan Busquets. L'últim maqui (CEJEB) i ha denunciat a set funcionaris de la presó de San Miquel de los Reyes per tortures i delictes de lesa humanitat.

Creus que pot servir d'exemple la querella per tortures i per maltractaments?

Que es parli d'això ja és informar la gent i d'afirmar que és una realitat que no es pot negar. Una de les formes de tortura que vam sofrir allà a Via Laietana era que no ens deixaven dormir. Al grup on anava jo, inclús quan ens donaven cops ni ens despertàvem. Les condicions eren terribles. Sembla una tortura lleu, però passava, no em deixaven dormir durant tres setmanes que vaig estar.

A la presó de València també em van maltractar a causa d'un intent de fuga. Vaig caure i em vaig trencar la part superior del fèmur. El director de la presó volia liquidar-me: no va deixar el metge que em cuidés i el metge no es va oposar a la seva negativa.

En fi, vaig estar en unes condicions molt difícils. Per sort els presos van començar a protestar, al carrer també, i això va donar arguments suficients perquè la Direcció General de Presons donés l'ordre d'hospitalitzar-me i operar-me a l'Hospital de València.

A València et van explotar laboralment?

Al penal de València em van explotar durant cinc anys, que vaig haver de treballar per no morir-me de gana. Guanyava un jornal per menjar uns moniatos i s'acabava. Em van explotar molt. Com jo, n'hi havia molts. Addictes del règim explotaven els presos polítics.

La demanda creus que tindrà bastant ressò? La gent se n'assabentarà?

Jo crec que sí, perquè de moment Raúl Maíllo, de Madrid, el meu advocat, ha posat una querella contra l'Estat. La querella s'ha de fer públic i donar la màxima publicitat possible perquè això no es repeteixi més.

Per què creus que és important continuar reivindicant la memòria dels maquis?

Perquè no hem sigut reconeguts. Jurídicament, no ho hem sigut reconeguts. I nosaltres, jo, estic lluitant, ja fa anys, perquè així es faci. Ara ja no queden maquis vius, o en queden molt pocs. De maquis guerrillers d'abans del 1950, quedo jo sol, crec.

Com has viscut la realització del documental?

Impacient de veure el final. He quedat satisfet que es faci el documental. No és que ho digui jo, a tots els col·loquis han dit que ha agradat.

A què li dones més importància de la teva experiència de lluita? Tant al maquis com després amb la memòria.

«Hi ha centenars de persones en l'oblit absolut, perquè la política del govern ha sigut fer com si no haguessin existit mai.»

És difícil. Hi ha centenars de persones en l'oblit absolut, perquè la política del govern ha sigut fer com si no haguessin existit mai. I, precisament, jo he reivindicat tot això. Hi ha historiadors com Antonio Téllez i d'altres llibertaris que han estat en el peu del camió. Jo mateix, mentre visqui.

Quins són els propers projectes que tens?

De projectes en tinc molts. Ara, el que es pugui posar en pràctica no depèn de mi. Volia anar a, a Estrasburg, Bèlgica, al Tribunal Europeu dels Drets Humans i parlar amb premsa d'allà. Espero fer-ho l'any vinent.